

w sprawie wniosku Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy negatywną ocenę, wyrażoną w uchwale 697/2024 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 6 września 2024 r. w sprawie oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż argumenty oraz informacje dodatkowe przedstawione we wniosku Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany negatywnej oceny, wyrażonej w § 1 uchwały nr 697/2024 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 6 września 2024 r.

Ocena, o której mowa w § 1 przedmiotowej Uchwały, została wydana zgodnie z określonymi w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej warunkami przyznawania ocen, uwzględniającymi stopień spełnienia poszczególnych kryteriów oceny programowej.

Ocena negatywna, wynika stąd, iż proces kształcenia realizowany w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu nie umożliwia studentom kierunku filologia osiągnięcia założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie;
 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku;
 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów
- nie zostały spełnione.

Wydanie oceny negatywnej uzasadnia brak realizacji zaleceń sformułowanych przez Prezydium PKA w uchwale nr 573/2022 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, na mocy której Uczelnia otrzymała ocenę pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat oraz wystąpienie nowych błędów i uchybień związanych z zakresem oceny o charakterze rażącym.

Niedostosowanie się do zaleceń z poprzedniej oceny programowej:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Sformułowanie koncepcji kształcenia w sposób określający rolę dyscyplin naukowych w procesie kształcenia i zakres objętego celowym kształceniem przygotowania zawodowego

Koncepcja kształcenia określa rolę dyscyplin naukowych w procesie kształcenia, w tym wskazuje na dyscypliny stanowiące podstawy kierunku, do których został on przyporządkowany. Koncepcja kształcenia identyfikuje też zawody, do wykonywania których w sposób celowy prowadzone jest przygotowanie na kierunku – w zależności od wybranego modułu specjalnościowego - tłumacza albo filologa języka nowożytnego. Przy czym w przypadku tego drugiego zawodu koncepcja nie odwołuje się do opisu zawodów Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - według którego filolog zajmuje się przekładem, edycją tekstów i nauczaniem języka – lecz sama definiuje zawód filologa jako osoby działającej w sferze biznesu, potrafiącej skutecznie komunikować się w środowisku międzynarodowym, wykorzystując do tego bardzo dobrą znajomość wybranego języka obcego oraz technik negocjacyjnych, kładąc tym samym główny nacisk na wykorzystanie komunikacyjnych umiejętności wg ESOKJ w środowisku biznesowym. Komunikacyjne umiejętności językowe mają charakter kluczowy i nie są specyficzne dla żadnego zawodu, dopiero na nich można budować różne kompetencje zawodowe. Zabieg Uczelni wprowadza w błąd, bo odwołując się do zawodu filologa, Uczelnia nie zamierza kształtować kompetencji dla tego zawodu typowych. Sedno zarzutu w w/w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku filologia, która poprzedzała bieżącą ocenę dotyczyło braku sprecyzowania, o jaki typ pracy zawodowej chodzi w przypadku dwóch prowadzonych na kierunku specjalizacji i nadal nie jest to jasne w przypadku specjalizacji *komunikacja w biznesie*. Uczelnia wskazuje tylko, że absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie jako specjaliści ds. obsługi klienta zagranicznego wykorzystujący biegłą znajomość języka obcego, specjaliści ds. komunikacji międzykulturowej, pracownicy sekretariatu, biurowi ze znajomością języka obcego, „call center”, placówek socjalnych wymagających komunikacji w języku obcym, branży turystycznej, korektorzy tekstów obcojęzycznych w wydawnictwach lub redaktorzy wydawniczy. Spośród zawodów wskazanych przez Uczelnię, tylko korektor tekstów obcojęzycznych i redaktor wydawniczy wykorzystuje wiedzę z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, która jest właściwa i specyficzna dla kierunku filologia. Uczelnia nie określa jednakże dla tej specjalizacji właściwych dla niej czynności zawodowych osadzonych w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek, wychodząc z założenia, że wysokie kompetencje językowe umożliwiają wykonywanie różnych zawodów. Ilustruje to, na przykład, następujący efekt uczenia się z zakresu wiedzy: „zna oraz rozumie rutynowe zachowania językowe w wybranych sytuacjach życia zawodowego i kontaktach biznesowych; znając język specjalistyczny formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na tematy biznesowe wykorzystując nomenklaturę fachową oraz według stopnia formalności jej użycia”,

który jest nie tylko niepoprawnie sformułowany, łącząc wiedzę i umiejętności, oraz niezrozumiały, na co wskazuje podkreślony fragment, ale przede wszystkim efekt ten nie uwzględnia (wykorzystania) wiedzy z zakresu dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, skupiając się na znajomości elementów wiedzy językowej, w tym słownictwa specjalistycznego, które są wprost przywoływane przez ESOKJ. Podobnie, efekt „uwrażliwia swą postawę na wagę korespondencji urzędowej jako głównego medium komunikacyjnego w kontaktach między firmami, a także między firmami a klientami końcowymi; propaguje korespondencję urzędową jako najpewniejszy i najdokładniejszy rodzaj komunikacji biznesowej”, mający, w założeniu, dotyczyć kompetencji społecznych, jest nie tylko nieprawidłowo i niejasno sformułowany, odwołując się do trudnych do zoperacjonalizowania umiejętności („uwrażliwia swą postawę”, „propaguje korespondencję urzędową”), ale przede wszystkim nie odnosi się do elementów wiedzy językowej i powiązanych z nią umiejętności komunikacyjnych w szeroko rozumianej domenie biznesu, które są wprost przywoływane przez ESOKJ.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię nie zgodziła się z wyrażonym w nim stanowiskiem, potwierdzając jednocześnie zawartą w nim diagnozę, ponieważ stwierdza wprost, że zawęża rozumienie zawodu filologa do porozumiewania się w języku obcym w sytuacjach zawodowych. Argumentuje też, że otoczenie społeczno-gospodarcze wskazuje na potrzebę kształcenia pracowników biurowych z dobrą znajomością języka obcego. Diagnoza ta prowadzi jednak do wniosku, że otoczenie społeczno-gospodarcze nie oczekuje absolwentów studiów posiadających zaawansowaną podbudowaną teoretycznie wiedzę w dyscyplinach naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo oraz umiejętność jej zastosowania zawodowego, lecz na absolwentów kierunku przygotowującego do pracy biurowej, przyporządkowanego do innych niż językoznawstwo i literaturoznawstwo dyscyplin naukowych, którzy posiadają wysokie umiejętności językowe możliwe do uzyskania w ramach zajęć kształtujących kompetencje komunikacyjne na poziomie co najmniej B2 wg ESOKJ, czyli, de facto, zajęć prowadzonych w ramach oferowanych na kierunku filologia specjalności. Na słuszność tej diagnozy wskazuje również Uczelnia, wprost stwierdzając, iż „studenci wybierający ścieżkę języka angielskiego realizują bardziej zaawansowany materiał w ramach wybranego modułu specjalnościowego (np. na zajęciach z przedmiotu przekład tekstów specjalistycznych dla modułu translatorskiego czy też terminologii ekonomicznej i prawniczej dla modułu komunikacji w biznesie), znacząco wzbogacając kompetencje językowe o język specjalistyczny stosowany w określonych sytuacjach zawodowych”.

2. Określenie wewnętrznie spójnej koncepcji kształcenia w zakresie docelowego poziomu ESOKJ osiąganego przez studentów bez względu na wybraną ścieżkę kształcenia.

Kształcenie językowe na kierunku filologia odbywało się na dwóch ścieżkach: *komunikatywnej* i *podstawowej (językowej)*, adresowanych do kandydatów o różnych poziomach biegłości językowej z języka wiodącego. Obie ścieżki miały taki sam harmonogram realizacji programu studiów. Różnica między ścieżkami kształcenia polegała na innym poziomie kompetencji językowych wg ESOKJ, osiąganych przez studentów. Na ścieżce *komunikatywnej* studenci osiągają poziom C1 wg ESOKJ, a na ścieżce *podstawowej* poziom B2. Tymczasem upubliczniona na stronach internetowych Uczelni koncepcja kształcenia wskazywała na docelowy poziom C1. Koncepcja kształcenia językowego była zatem wewnętrznie niespójna. Uczelnia systemowo dopuszczała sytuację, w której studenci tego samego kierunku osiągają inne efekty uczenia się w zakresie kompetencji językowych w ramach tego samego języka filologii i dawała temu wyraz w nazwie ścieżek kształcenia np. *filologia angielska* i *język angielski*. W ramach działań

naprawczych po wydaniu oceny pozytywnej na okres skrócony do dwóch lat Uczelnia zrezygnowała z możliwości wyboru poziomu językowego w ramach języka głównego specjalności w momencie rekrutacji i określiła niejasno kompetencje językowe na poziomie B2 (B2+) ESOKJ w ramach języka specjalności filologicznej oraz B1 w zakresie drugiego języka.

3. W ramach koncepcji kształcenia określenie zakresu przygotowania zawodowego w sposób zgodny z wymaganiami określonymi w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

Podstawą do sformułowania zalecenia było to, że zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, pełne - tj. merytoryczne, psychologiczno-pedagogiczne i dydaktyczne – przygotowanie i uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu (w tym przypadku – nauczyciela języka obcego) student uzyskuje dopiero po ukończeniu studiów drugiego stopnia i otrzymaniu tytułu zawodowego magistra oraz osiągnięciu wszystkich efektów uczenia się zdefiniowanych w standardzie. Uczelnia na kierunku filologia kształci wyłącznie na studiach pierwszego stopnia. Uczelnia błędnie zakładała, że „absolwenci kierunku filologia uzyskują przygotowanie pedagogiczne i są merytorycznie przygotowani do nauczania języka obcego zarówno szkołach państwowych, jak i w prywatnych ośrodkach szkoleniowych” i niezgodnie z prawem informowała kandydatów na studia, że po ukończeniu specjalności *nauczycielskiej* zyskają uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela już po ukończeniu studiów pierwszego stopnia. Ponadto koncepcja kształcenia zakładała, co znajdowało potwierdzenie w efektach uczenia się i treściach programowych realizowanych w ramach specjalizacji *nauczycielskiej*, że absolwenci kierunku uzyskają uprawnienia do nauczania w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej, co jest niezgodne z punktem 1.2. załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia. Koncepcja kształcenia może obejmować opanowanie przez studentów kompetencji w zakresie szerszym niż określa to standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela, np. w zakresie pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub z dorosłymi, ale traktowanymi jako kompetencje dodatkowe, które nie dają w rozumieniu standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela kwalifikacji do wykonywania tego zawodu, choć na podstawie odrębnych przepisów osobom, które ukończyły studiów pierwszego i drugiego stopnia zgodnie ze standardem szkoły mogą powierzyć nauczanie języka obcego w klasach I-III. Osiąganie dodatkowych kompetencji nie powinno być jednak realizowane w ramach godzin zajęć, które są przeznaczone na spełnienie wymagań określonych w standardzie kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela. W ramach działań naprawczych w czasie obowiązywania skróconego okresu oceny pozytywnej Uczelnia zrezygnowała z prowadzenia ścieżki *nauczycielskiej* od cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2023/2024. Nie dostosowała się jednak do zalecenia w odniesieniu do trwających cykli kształcenia i kontynuuje je niezgodnie ze standardem. Pomimo korekt programu studiów, efekty uczenia się dla ścieżki *nauczycielskiej* (nabory 2021/2022 oraz 2022/2023) nie uwzględniają efektów uczenia się określonych w standardzie.

Uczelnia nie odniosła się do powyżej kwestii w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego.

4. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych stanowiących jego podstawy teoretyczne w sposób uwzględniający proporcje wynikające z rzeczywistego wymiaru zajęć prowadzonych w tych dyscyplinach w programie studiów.

Kierunek był przyporządkowany do trzech dyscyplin naukowych: językoznawstwa, literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii. Sam wybór dyscyplin nie budzi zastrzeżeń, ponieważ tworzą one teoretyczne podstawy filologii, jednak przyporządkowanie kierunku w 80% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo jest niewłaściwe, bo błędnie identyfikuje podbudowaną teoretycznie wiedzę w tej dyscyplinie z wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. W ramach działań naprawczych po uzyskaniu oceny pozytywnej na okres dwóch lat Uczelnia przyporządkowała kierunek do językoznawstwa w 71%, literaturoznawstwa 18% i nauk o kulturze i religii w 11%. Niewielka korekta w przyporządkowaniu kierunku do dyscypliny naukowej językoznawstwo, a przede wszystkim przyjęta przez Uczelnię definicja zawodu filologa świadczy o tym, że Uczelnia nadal identyfikuje umiejętności komunikacyjne i wiedzę dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim z podbudowaną teoretycznie wiedzą w dyscyplinie naukowej językoznawstwo. Choć w tym zakresie stara się maskować sformułowania w ogólnych efektach uczenia się, np. „posiada zaawansowaną, uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę o miejscu i znaczeniu językoznawstwa w systemie nauk humanistycznych (ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej) w zaawansowanym stopniu zna i rozumie wybrane fakty oraz zjawiska z zakresu języka, jego kategorii, poziomów analizy, a także zagadnień ogólnych związanych z komunikacją, zna tendencje rozwojowe tej dyscypliny i metody praktycznego stosowania wiedzy w działalności zawodowej filologa języka nowożytnego lub tłumacza” lub „ma zaawansowaną wiedzę z zakresu różnych rejestrów języka, w tym rejestrów języka specjalistycznego i zna ich uwarunkowania sytuacyjne w środowisku zawodowym filologa języka nowożytnego lub tłumacza”, to na poziomie efektów uczenia się dla zajęć, w tym zacytowanych w odpowiedzi na Raport formułuje to wprost: np.: „zna oraz rozumie rutynowe zachowania językowe w wybranych sytuacjach życia zawodowego i kontaktach biznesowych; znając język specjalistyczny formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na tematy biznesowe wykorzystując nomenklaturę fachową oraz według stopnia formalności jej użycia” dla zajęć *język biznesu i administracji* lub „posiada pogłębioną wiedzę z obszaru języka polskiego i niemieckiego w sytuacjach komunikacyjnych” dla zajęć *negocjacje*.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię podtrzymuje swoje stanowisko, dodatkowo argumentując, że zajęcia prowadzące do osiągnięcia tego typu efektów uczenia się prowadzą osoby ze stopniami naukowymi i dorobkiem naukowym w dyscyplinie językoznawstwo. Ten fakt nie sprawia, że tego typu efekty uczenia się stają się automatycznie efektami w dyscyplinie językoznawstwo.

5. Powiązanie ogólnych efektów uczenia się z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6. zgodnie z zakresem znaczeniowym tych charakterystyk.

Część efektów uczenia się powiązanych z charakterystyką o kodzie P6S_WG nie określała głębi, czyli zaawansowanego stopnia znajomości faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi. Ponadto w efektach z kategorii umiejętności, powiązanych z charakterystyką o kodzie P6S_UW brak było prawidłowego odniesienia do stopnia złożoności wykonywanych zdań, mimo, że charakterystyka ta wyraźnie mówi o wykorzystaniu posiadanej wiedzy poprzez formułowanie i rozwiązywanie złożonych i nietypowych problemów oraz wykonywanie zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych. Nieprawidłowe odniesienia do poziomu 6 PRK są również obecne w efektach sformułowanych dla zajęć. Uczelnia w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony do dwóch lat podjęła działania naprawcze, które jednak nie okazały się skuteczne.

Nadal ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie odnoszą się do kompetencji dotyczących znajomości ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między faktami w dyscyplinach naukowych, ograniczając się tylko do znajomości tych faktów, np. „ma zaawansowaną uporządkowaną wiedzę na temat wybranego obszaru językowego* oraz wybranych zagadnień z życia kulturalnego, społecznego i religijnego krajów danego obszaru – zorientowaną na zastosowanie praktyczne w działalności zawodowej filologa języka nowożytnego lub tłumacza”. Co prawda w powiązaniu z charakterystyką o kodzie P6S_WG znajdują się efekty uczenia się odnoszące się do znajomości teorii, ale są to teorie, zasady i metody analizy porównawczej języków, metodologia analizy i interpretacji różnych wytworów kultury czy teorie uczenia się oraz akwizycji języka obcego. Czym innym są teorie odnoszące się do umiejętności analizy, interpretacji czy uczenia się, a czym innym teorie wyjaśniające zależności między faktami w dyscyplinach naukowych. Z tą charakterystyką zostały powiązane także efekty „w zaawansowanym stopniu zna i rozumie strukturę, cele, podstawy prawne, etyczne i ekonomiczne oraz funkcjonowanie współczesnych organizacji związanych z przyszłą działalnością zawodową filologa języka nowożytnego lub tłumacza” czy „student posiada wiadomości dotyczące wpływu ćwiczeń na organizm człowieka, sposobów podtrzymania zdrowia i sprawności fizycznej a także zasad organizacji zajęć ruchowych” choć nie dotyczą one dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek. W powiązaniu z charakterystyką o kodzie P6S_UW umiejętność wykorzystania wiedzy, rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów oraz wykonywania zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych odniesiono tylko do dyscypliny językoznawstwo, choć nie tylko ona stanowi teoretyczne podstawy kierunku, przy czym na poziomie efektów szczegółowych jest ona pomijana, np. w następujących efektach szczegółowych powiązanych z tym efektem ogólnym:

- „potrafi dogłębnie interpretować wypowiedzi w celu budowania własnych opinii i argumentacji w obrębie aktualnie poruszanych tematów i problemów; zna i umiejętnie wykonuje wprowadzone podczas zajęć typy technik i ćwiczeń z zakresu mówienia”;
- „rozpoznaje techniki i strategie słuchania globalnego oraz selektywnego; analizuje i interpretuje znaczenie usłyszanych treści biorąc pod uwagę ich kontekst; odtwarza słownictwo/struktury i przywołuje reguły gramatyczne angielskiego w stopniu umożliwiającym słuchanie ze zrozumieniem oraz uczestnictwo w dyskursie”;
- „analizuje i ocenia dłuższe wypowiedzi, wiadomości, także przekaz zawarty w audycjach radiowych i telewizyjnych”;
- „wyodrębnia podstawowe pojęcia specjalistyczne z zakresu pisowni języka angielskiego i adaptuje je w praktyce, inicjuje ze zrozumieniem zasady ortograficzne, gramatyczne i stylistyczne w tekście własnym na piśmie”.

Uczelnia nie odniosła się do powyższych kwestii w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego.

6. Sformułowanie ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się oraz efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć w sposób zrozumiały, nierzredundantny i nazbyt rozbudowany, umożliwiające stworzenie skutecznego systemu ich weryfikacji.

Wiele ogólnych efektów zdefiniowanych dla kierunku, a także efektów na poziomie poszczególnych zajęć sformułowanych zostało w sposób nieprawidłowy i niezrozumiały, co skutkuje tym, że nie są one możliwe do osiągnięcia i weryfikacji. Z kolei inne efekty sformułowane zostały w sposób zbyt zawiły i skomplikowany. Część efektów obejmuje kilka niepowiązanych ze sobą elementów, co powoduje brak możliwości skutecznego ich zweryfikowania, bądź też pociąga za sobą konieczność stworzenia bardzo skomplikowanego systemu weryfikacji. Dodatkowo, nieosiągnięcie jednej części efektu skutkuje nieosiągnięciem

całego efektu. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się skuteczne, co ilustrują w wybranych aspektach efekty uczenia się zacytowane powyżej (np. „inicjuje ze zrozumieniem zasady ortograficzne”), jak i wiele przytoczonych z raportu zespołu oceniającego przykładów.

W odpowiedzi Uczelnia poinformowała, że przyjmuje do wiadomości uwagi dotyczące sformułowań i zapisów znajdujących się w części programu studiów zawierających efekty uczenia się oraz że przygotowane zostaną korekty programów studiów.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia stwierdza, co następuje w odniesieniu do poszczególnych części zarzutu:

1. „Sformułowanie koncepcji kształcenia w sposób określający rolę dyscyplin naukowych w procesie kształcenia i zakres objętego celowym kształceniem przygotowania zawodowego. W uzasadnieniu tego punktu Uchwały PKA, jako istotę zarzutu wskazano na brak sprecyzowania, o jaki typ pracy zawodowej chodzi w przypadku modułu specjalnościowego „komunikacja w biznesie”, dla którego wskazano – jako zawód docelowy – zawód filologa języka nowożytnego”. Wnioskodawca przywołuje informację zawartą w Rozporządzeniu w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności, jak również klasyfikację zawodów i specjalności na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Dz.U. z dn. 10 grudnia 2021 poz. 2285) (<https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci>). Wnioskodawca przywołuje dalej informacje zawarte w raporcie samooceny, w tym przygotowaną „na przełomie roku 2022/2023 dokładną analizę aktualnych potrzeb lokalnego rynku w zakresie realizacji praktyk studenckich i możliwości zatrudniania absolwentów kończących studia na kierunku *filologia* w ANS w Raciborzu”.

Załącz. nr 1: *Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych*.

„Dodać należy, że podczas konferencji „Filologia – Praktycznie”, która miała miejsce w ANS w Pile w dniach 18-19 kwietnia 2023 roku, przedstawiciele uczelni prowadzących kierunki filologiczne o profilu praktycznym bardzo mocno podkreślali, że katalog zawodów nie powinien ograniczać zespołów projektujących kierunki studiów, nie ma też konieczności wyczerpania wszystkich wskazanych w opisie znajdującym się na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zadań zawodowych – te określa przede wszystkim specyfika otoczenia społeczno - gospodarczego Uczelni (§ 9. 1. Rozporządzenia MNiSW z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów). Błędne i niezrozumiałe jest stwierdzenie ZO PKA, zgodnie z którym zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego dotyczy bardziej pracowników biurowych ze znajomością języka obcego niż filologów czy tłumaczy. Projektując programy studiów, zespoły muszą brać pod uwagę realia ekonomiczne i społeczne w perspektywie 3 lat ‘do przodu’”.

„Mając na uwadze argumentację zespołu oceniającego PKA, w przyjętym Uchwałą nr 40/2024 Senatu ANS w Raciborzu programie studiów na cykl 2024-2027, określono sylwetkę absolwenta (realizującego moduł „komunikacja w biznesie”) w następujący sposób:

„Absolwent kierunku *filologia* o profilu praktycznym, który zrealizował moduł specjalnościowy komunikacja w biznesie zna, rozumie i stosuje w warunkach rynkowych słownictwo branżowe oraz terminologię prawniczą i ekonomiczną w zakresie wiodącego języka obcego wybranego w trakcie rekrutacji (angielskiego/niemieckiego/czeskiego). Ponadto, jest przygotowany do podjęcia zatrudnienia w charakterze filologa języka nowożytnego, potrafiącego skutecznie komunikować się w środowisku międzynarodowym, wykorzystując do tego bardzo dobrą znajomość wybranego języka obcego oraz technik negocjacyjnych. Do szczególnych zadań

zawodowych absolwenta pracującego w charakterze filologa języka nowożytnego należy między innymi:

- opracowywanie i redagowanie artykułów w czasopismach oraz programów i audycji w radio i telewizji;
- popularyzowanie wiedzy o krajach i narodach - ich literaturze, kulturze, historii i językach;
- czytanie tekstów w języku obcym w radio i telewizji;
- opracowywanie korespondencji o charakterze handlowym lub finansowym, redakcja dokumentów o charakterze biznesowym (umowy handlowe, cywilno-prawne, dokumenty prawnicze);
- wsparcie językowe podczas negocjacji biznesowych;
- wykonywanie obowiązków urzędniczych i organizacyjnych w ambasadach i przedstawicielstwach krajów danego języka;
- uczestniczenie w kongresach, konferencjach, seminariach i sympozjach poświęconych językowi obcemu”.

Wnioskodawca wymienia przykładowe zajęcia oraz przykładowe efekty uczenia się służące wykonywaniu tych zadań.

„Powyższa lista przedmiotów i przykładów efektów nie wyczerpuje oczywiście materiału realizowanego w trakcie studiów, który przygotowuje studenta do pracy w charakterze filologa języka nowożytnego.

Załącznik nr 2: *Uchwała nr 40/2024 Senatu ANS w Raciborzu z dnia 26 września 2024 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku filologia, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, w cyklu kształcenia 2024-2027 w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu.*

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 40/2024 r. „Program studiów dla kierunku *filologia* na cykl kształcenia 2024-2027” (ze względu na objętość komplet kart przedmiotu (załącznik nr 6 do Programu studiów) tylko w wersji elektronicznej)”.

2. „Określenie wewnętrznie spójnej koncepcji kształcenia w zakresie docelowego poziomu ESOKJ osiąganego przez studentów bez względu na wybraną ścieżkę kształcenia.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny przedstawiono dokładny plan działań podjętych w celu określenia spójnej koncepcji kształcenia językowego, sformułowano również stanowisko Uczelni w zakresie oczekiwań zespołu oceniającego PKA dotyczących z jednej strony określenia poziomu docelowego osiąganych kompetencji językowych, z drugiej strony przyrostu kompetencji językowych w ramach każdego z prowadzonych języków wiodących. Jak wskazano o odpowiedzi na raport powizytacyjny ZO PKA:

Zgodnie z zaleceniami ZO PKA doprecyzowano docelowy poziom kompetencji ESOKJ jako B2+ dla wszystkich studentów kończących kierunek, co zostało zresztą podkreślone w raporcie powizytacyjnym: „Uczelnia wypełniła zatem zalecenia dotyczące określenia w ogólnych założonych dla kierunku efektach uczenia się docelowego poziomu kompetencji językowych wg ESOKJ w zakresie języka wiodącego osiąganego przez wszystkich studentów, bez względu na wybraną ścieżkę kształcenia oraz poziomu biegłości językowej dla drugiego języka obcego”. Docelowy poziom kompetencji językowych osiąganych przez studentów kierunku *filologia* określony został jako B2 dla języka wiodącego, oraz jako B1 dla drugiego języka obcego, co zostało jasno wyrażone w efektach kierunkowych:

Cykl kształcenia 2024-2027

Efekt K_U15: (Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku studiów *filologia* absolwent) posługuje się językiem obcym na poziomie co najmniej B2 ESOKJ.

Efekt K_U16: (Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku studiów *filologia* absolwent) posługuje się drugim, wybranym językiem obcym na poziomie co najmniej B1 ESOKJ.

Mając na uwadze powyższe należy założyć, że zalecenie ZO PKA dotyczące określenia wewnętrznie spójnej koncepcji kształcenia w zakresie docelowego poziomu ESOKJ osiąganego przez studentów bez względu na wybraną ścieżkę kształcenia zostało zrealizowane”.

3. „W ramach koncepcji kształcenia określenie zakresu przygotowania zawodowego w sposób zgodny z wymaganiami określonymi w standardzie przygotowującym do wykonywania w zawodzie nauczyciela.

Istotą zarzutów ZO PKA zawartych w tym punkcie jest informacja skierowana do kandydatów dotycząca uzyskania przez absolwentów kierunku *filologia* „przygotowania pedagogicznego i merytorycznego do nauczania języka obcego w szkołach państwowych oraz prywatnych ośrodkach szkoleniowych” oraz brak realizacji zapisów standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela w trwających na kierunku *filologia* cyklach kształcenia przewidujących ścieżkę nauczycielską (obecnie trwającym jeszcze cyklem przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela jest cykl 2022-2025).

W pierwszym przypadku (informacja dotycząca przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela) dokonano bezzwłocznie korekty zapisów znajdujących się na stronie internetowej w zakładce opisującej kierunek *filologia*, przypomniano też studentom realizującym moduł kształcenia pedagogicznego, że pełne przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela uzyskuje się dopiero po zrealizowaniu studiów drugiego stopnia.

Uczelnia pozostała jednak przy koncepcji realizacji pełnego przygotowania pedagogicznego w ramach studiów pierwszego stopnia na kierunku *filologia*, co jest zgodne z przepisami oraz stanowiskiem nr 11/2022 Prezydium PKA z dnia 6 października 2022r. Koniecznie należy podkreślić, że zgodnie z powyższym stanowiskiem, w programach studiów na kierunku *filologia* dla cykli 2021-2024 oraz 2022-2025 realizujących moduły kształcenia nauczycielskiego, w części dotyczącej sylwetki absolwenta, znajduje się zapis potwierdzający uzyskanie przygotowania pedagogicznego, a nie realizacji pełnego standardu czy posiadaniu uprawnień kwalifikujących do wykonywania zawodu nauczyciela w szkołach państwowych: „absolwent, który zrealizował moduł kształcenia pedagogicznego posiada przygotowanie pedagogiczne”. Taki też wpis absolwenci kierunku *filologia* uzyskują w części B dyplomu ukończenia studiów. Odpowiadając na zarzut, że programy zajęć ścieżki nauczycielskiej (nabory 2021/2022 oraz 2022/2023) nie uwzględniają kompletu treści kształcenia wynikających z efektów standardu, zgodnie z zapowiedzią, wprowadzono dla modułu pedagogicznego w trwającym cyklu sekwencyjność przedmiotów zgodnie ze standardem kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 z późn. zm.):

B. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

B.1. Psychologia (90 godz.)

B.2. Pedagogika (90 godz.)

B.3. Praktyki zawodowe (30 godz.)

C. Podstawy dydaktyki i emisja głosu (60 godz.)

Uczelnia wprowadziła też deklarowane zmiany dotyczące korekt w treściach kart przedmiotu, które dotyczą odniesień do efektów uczenia się uwzględnionych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela dla następujących przedmiotów:

- Metodyka nauczania języka angielskiego/niemieckiego,

- Materiały dydaktyczne w nauce języka angielskiego/niemieckiego - praca projektowa
- Praktyka pedagogiczna

Uchwała w tej sprawie została poddana głosowaniu i przyjęta na posiedzeniu Senatu ANS w Raciborzu w dniu 23 maja 2024 roku.

Załącz. nr 3: *Uchwała nr 19/2024 Senatu ANS w Raciborzu w sprawie wprowadzenia zmian w programie studiów na kierunku filologia w cyklu kształcenia 2022-2025.*

Poniżej znajdują się linki do stosownych Uchwał Senatu ANS w Raciborzu:

Uchwała nr 19/2024 Senatu ANS w Raciborzu w sprawie wprowadzenia zmian w programie studiów na kierunku *filologia* w cyklu kształcenia 2022-2025:

<https://bip.akademiarac.edu.pl/container/uchwaly-senaty-2024/2024-U19-w-spr.-zmian-w-programie-filologia-2022-25-1716893681.pdf>

Załącznik nr 1 i załącznik nr 2 do Uchwały nr 19/2024 Senatu ANS w Raciborzu – skorygowany program studiów dla kierunku *filologia* w cyklu kształcenia 2022-2025:

<https://bip.akademiarac.edu.pl/container/uchwaly-senaty-2024/2024-U19-Zal.-1-i-2-calosc-z-kartami-1716892151.pdf>

Zgodnie z informacjami przekazanymi w trakcie wizytacji ZO PKA oraz zawartymi w odpowiedzi na raport powizytacyjny, od roku akademickiego 2023/2024 kierunek studiów *filologia* nie zawiera już modułu pedagogicznego (studenci mają do wyboru moduł translatorski lub moduł komunikacja w biznesie)”.

4. „Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych stanowiących jego podstawy teoretyczne w sposób uwzględniający proporcje wynikające z rzeczywistego wymiaru zajęć prowadzonych w tych dyscyplinach w programie studiów.

Mając na uwadze informacje zawarte w raporcie powizytacyjnym ZO PKA, w programie studiów na kierunku *filologia* na cykl kształcenia 2024-2027 zmodyfikowano treść efektów uczenia się tak, by były one sformułowane w sposób przejrzysty, wskazano też efekty, które przyporządkowują kierunek do dwóch dyscyplin naukowych stanowiących teoretyczne podstawy filologii: językoznawstwo (dyscyplina wiodąca) oraz literaturoznawstwo; zrezygnowano natomiast z przyporządkowania kierunku do trzeciej dyscypliny: nauki o kulturze i religii”. Wnioskodawca przedstawia tabele efektów uczenia się w ramach dyscyplin, do których przyporządkowano oceniany kierunek i stwierdza dalej, iż „Na podstawie powyższego przyporządkowania efektów do dyscyplin naukowych określono procentowe przyporządkowanie kierunku *filologia* do dyscyplin naukowych:

Językoznawstwo (dyscyplina wiodąca) – 64%

Literaturoznawstwo – 36%

W odniesieniu do drugiej części tego punktu, należy bezwzględnie podkreślić, że dla nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *filologia* (nie tylko specjalistów w zakresie językoznawstwa), rozróżnienie pomiędzy kompetencjami językowymi dotyczącymi praktycznego używania języka (w zakresie znajomości słownictwa, umiejętności stosowania struktur gramatycznych, poprawnej wymowy, rozumienia znaczenia słów, itp.), a podbudowaną teoretycznie wiedzą w dyscyplinie naukowej językoznawstwo jest oczywiste. Ponieważ w procesie komunikacji (z udziałem tłumacza czy członka zespołu negocyjacyjnego), zwłaszcza w sytuacjach, kiedy konieczne jest posługiwanie się językiem specjalistycznym lub poruszanie się w określonym dyskursie (np. dyskursie prawniczym, rozumianym najczęściej jako wymianę myśli, poglądów i argumentów mających na celu ustalenie treści obowiązującego prawa) wykorzystywane są często zarówno kompetencje językowe, jak

i językoznawcze, zarzut dotyczący nawiązania w treści efektów przedmiotowych do tych pierwszych jest niezrozumiały. Doprawdy trudno jest wyobrazić sobie filologa uczestniczącego w negocjacjach biznesowych w roli tłumacza lub członka zespołu negocjacyjnego, który nie posiada kompetencji językoznawczych, obejmujących wiedzę o języku, którym się posługuje, i jego strukturze.

Warto jednak zwrócić tu uwagę na fakt, że w powyższym zestawieniu, w treściach efektów kierunkowych przyporządkowanych do dyscypliny językoznawstwo nie występują już nawiązania do zagadnień ogólnych związanych z komunikacją”.

5. „Powiązanie ogólnych efektów uczenia się z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6. Zgodnie z zakresem znaczeniowym tych charakterystyk.

Zarówno kwestia odniesienia do złożoności zadań realizowanych przez absolwenta, jak również złożonych relacji pomiędzy różnymi teoriami zostały uwzględnione w efektach uczenia się dla kierunku i poszczególnych przedmiotów w programie studiów dla cyklu 2024-2027. Przykładami efektów zawierających odniesienia do złożoności zadań są efekty kierunkowe w zakresie umiejętności K_U01: „absolwent wyszukuje, analizuje, selekcjonuje i praktycznie wykorzystuje wiedzę lingwistyczną w rozwiązywaniu złożonych, nietypowych problemów oraz zadań zawodowych, korzystając z najnowszych technik i narzędzi ICT w działalności zawodowej filologa języka nowożytnego lub tłumacza” oraz K_U04: „posiada umiejętności do realizacji nietypowych zadań zawodowych; zdobywa wiedzę i rozwija swoje profesjonalne umiejętności w pracy zawodowej filologa języka nowożytnego lub tłumacza korzystając z różnych źródeł w języku polskim i obcym”.

Z kolei złożone relacje pomiędzy faktami w dyscyplinach naukowych występują na poziomie efektów przedmiotowych. Przykładem może tu być efekt nr 1 z przedmiotu Wstęp do literaturoznawstwa (język angielski): „absolwent ma zaawansowaną wiedzę z zakresu teorii literatury, w szczególności znajomość nurtów krytyczno-literackich XX wieku i złożonych relacji pomiędzy nimi, oraz zna metody praktycznego wykorzystania tej wiedzy w działalności zawodowej filologa lub tłumacza języka angielskiego”, czy efekt nr z przedmiotu Współczesna literatura anglojęzyczna „absolwent potrafi stosować metajęzyk współczesnego literaturoznawstwa do analizy i interpretacji tekstów z obszaru współczesnej literatury anglojęzycznej, jak również określenia złożonych relacji pomiędzy tekstami w ramach wykonywania obowiązków filologa lub tłumacza języka angielskiego”.

Mając na uwadze powyższe, w opinii Uczelni uchybienie to zostało usunięte”.

6. „Sformułowanie ogólnych założeń dla kierunku efektów uczenia się oraz efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć w sposób zrozumiały, nieredundantny i nazbyt rozbudowany, umożliwiający stworzenie skutecznego systemu ich weryfikacji.

Jak wspomniano powyżej, w programie studiów na kierunku *filologia* dla cyklu kształcenia 2024-2027, przyjętego Uchwałą nr 40/2024 Senatu ANS w Raciborzu, wprowadzono szereg zmian w zakresie sformułowania efektów kierunkowych oraz ich przyporządkowania do dyscyplin naukowych. Dokonano też zmian w treściach efektów przypisanych do poszczególnych przedmiotów, metodach realizacji i weryfikacji tych efektów, jak również w treściach programowych.

Załącznik nr 2: Uchwała nr 40/2024 Senatu ANS w Raciborzu z dnia 26 września 2024 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku *filologia*, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, w cyklu kształcenia 2024-2027 w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu.

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 40/2024 r. „Program studiów dla kierunku *filologia* na cykl kształcenia 2024-2027” (ze względu na objętość komplet kart przedmiotu (zał. nr 6 do Programu studiów) tylko w wersji elektronicznej)”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przedstawiła ponownie informacje, które są zawarte w raporcie samooceny oraz w odpowiedzi na raport z wizytacji (w odniesieniu do części 2 i 3 zarzutu), jak również stanowisko polemiczne wobec niektórych sformułowań zawartych w przedmiotowej Uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej (w odniesieniu do części 1 i 4 zarzutu). Przedstawiono Uchwałę nr 40/2024 Senatu Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu z dnia 26 września 2024 roku w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku filologia, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym w cyklu kształcenia 2024-2027, w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu. Uchwała ta uwzględnia wybrane elementy zarzutu, na przykład nowe przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych – obecnie Językoznawstwo (dyscyplina wiodąca) – 64% oraz Literaturoznawstwo – 36% (w odniesieniu do części 4 zarzutu). Zasada określenia proporcji nie jest jednak przekonująca: Wnioskodawca stwierdza, że „Na podstawie powyższego przyporządkowania efektów do dyscyplin naukowych określono procentowe przyporządkowanie kierunku *filologia* do dyscyplin naukowych”. Nie wiadomo, w jaki sposób liczba efektów uczenia się przekłada się na procentowy udział dyscyplin naukowych. Nie powiązano zajęć i efektów uczenia się w ramach dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany.

Informacja dotycząca poziomu językowego absolwentów ocenianego kierunku (w 2 części zarzutu) jest niespójna: w jednym zdaniu Wnioskodawca stwierdza, iż „Zgodnie z zaleceniami ZO PKA doprecyzowano docelowy poziom kompetencji ESOKJ jako B2+ dla wszystkich studentów kończących kierunek, co zostało zresztą podkreślone w raporcie powizytacyjnym”. Kilka zdań dalej zamieszczono następującą informację: „Docelowy poziom kompetencji językowych osiąganych przez studentów kierunku *filologia* określony został jako B2 dla języka wiodącego, oraz jako B1 dla drugiego języka obcego, co zostało jasno wyrażone w efektach kierunkowych”. W odniesieniu do części 5 zarzutu przedstawiono przykładowe powiązanie ogólnych efektów uczenia się z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6.

Choć w odniesieniu do 6 części zarzutu zadeklarowano zmiany w sformułowaniu treści kierunkowych oraz w treściach efektów przypisanych do poszczególnych zajęć, metodach realizacji i weryfikacji tych efektów, jak również w treściach programowych, analiza załączonej dokumentacji nie potwierdza skuteczności działań naprawczych. Na przykład, efekt kierunkowy K_W03 „ma zaawansowaną wiedzę na temat wybranych aspektów życia społecznego, kulturowego i religijnego wybranego obszaru językowego ukierunkowaną na praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej filologa języka nowożytnego lub tłumacza” odwołuje się do wiedzy w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii, do której oceniany kierunek nie jest już przyporządkowany.

Uchybienia wskazane w 6 części zarzutu w odniesieniu do efektów szczegółowych nadal pojawiają się w skorygowanych sylabusach zajęć. Na przykład efekt 5 dla zajęć Translatoryka i edycja tekstu, obejmuje następujące umiejętności: „przygotowuje przekład poprawny stylistycznie i gramatycznie; wykonując przekład i dokonując edycji ma świadomość różnic kulturowych i światopoglądowych danego autora tekstu”. Co więcej, zgodnie z sylabusem tych zajęć, liczne rozbudowane efekty uczenia się są weryfikowane we wszystkich kategoriach (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) przy użyciu tych samych narzędzi: Kolokwium, Egzamin pisemny, Ocena pracy w grupie zadaniowej.

Podsumowując, działania naprawcze Uczelni nie obejmują całości zarzutu i nie niwelują jego istoty.

Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 1.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Uwzględnienie w treściach programowych zastosowań zawodowych wiedzy w dyscyplinach naukowych, do których kierunek został przyporządkowany i aktualnego stanu praktyki w objętych koncepcją kształcenia obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy.

Treści programowe sformułowano jako zestawy zagadnień, które nie uwzględniają osiągnięcia efektów uczenia się z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych, także dla modułów specjalnościowych w założeniu skoncentrowanych na umiejętnościach zawodowych. Np. w przypadku zajęć *podstawy tłumaczenia pisemnego (ścieżka - język niemiecki)* treści programowe to: Rola i kompetencje tłumacza. Proces decyzyjny tłumacza – pojęcia kluczowe, metody tłumaczeniowe. Modele analizy procesu tłumaczenia. Ekwiwalencja a nieprzetłumaczalność w tekście. Koncepcja znaczenia w przekładzie. Zagadnienia te ograniczone zostały do wiedzy, nie uwzględniają umiejętności oraz kompetencji społecznych wymaganych w danym obszarze zawodowego rynku pracy. Tym samym, nie uwzględniono zastosowań wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, jak również praktycznej, zawodowej implementacji, właściwej dla kierunków o profilu praktycznym. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się skuteczne. Na przykład efekt K_U02 „właściwie wyszukuje, analizuje, selekcjonuje i praktycznie wykorzystuje posiadaną wiedzę z zakresu literaturoznawstwa, do realizacji zadań zawodowych filologa języka nowożytnego, korzystając z najnowszych technik informacyjno-komunikacyjnych” osiągany jest w zależności od specjalności filologicznej tylko podczas zajęć *literatura angielska i amerykańska / literatura czeska / literatura niemieckiego obszaru językowego*. Efekt ten np. dla zajęć *literatura angielska i amerykańska* został uszczegółowiony do „korzysta z podstawowych ujęć teoretycznych w celu interpretowania utworów literackich w formie ustnej lub pisemnej; komponuje teksty lub materiały wizualne dokonując analizy, syntezy oraz oceny informacji na podstawie zgromadzonych źródeł; umiejętnie wykorzystuje wiedzę z zakresu literaturoznawstwa angielskiego obszaru językowego w rozwiązywaniu złożonych zadań; zna możliwości wykorzystania tej wiedzy w przyszłej działalności zawodowej filologa języka nowożytnego lub tłumacza”. Zajęcia służą też osiągnięciu efektu K_W05: „w stopniu zaawansowanym zna i rozumie metodologię analizy i interpretacji różnych wytworów kultury typową dla wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w zakresie literaturoznawstwa wybranego obszaru językowego* i zna możliwości praktycznego zastosowania tej wiedzy w działalności zawodowej filologa języka nowożytnego lub tłumacza”, który został uszczegółowiony do „rozdziela i stosuje w praktyce w działalności tłumacza lub filologa języka nowożytnego zaawansowane metody analizy i interpretacji utworów literackich tego obszaru językowego, rozpoznając teorie i szkoły badawcze związane z literaturoznawstwem”. Nie jest jasne, jaki związek z aktualnym stanem praktyki w objętych koncepcją kształcenia obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy, np. w zawodzie tłumacza, a zwłaszcza np. pracownika biurowego ma umiejętność korzystania z podstawowych ujęć teoretycznych w celu interpretowania utworów literackich i umiejętność rozpoznawania literaturoznawczych teorii i szkół badawczych. Treści programowe tych zajęć

w żaden sposób nie prowadzą do kształtowania tych umiejętności, stanowiąc wyliczenie pojęć, epok, autorów i tytułów utworów literackich stanowiąc powtórzenie nieprawidłowości wskazanej w poprzedniej uchwale PKA. (np. "1. The Old English Period, 2. The Middle English Period, 3. The Origins of Drama, 4. The genius of William Shakespeare") bądź wskazują na cechy i klucze interpretacyjne konkretnych utworów (np. "Znaczenie ciszy w utworze *Ars poetica* Archibalda MacLeisha. Wykopaliska literackie w utworze „*The Grauballe Man*” Seamusa Heaneya. Mowa muszel w „*Ostrygach*” Seamusa Heaneya. Liryczno-muzyczne właściwości wybranych wierszy Jamesa Joyce’a. I am Vertical Sylwii Plath: doświadczenie waloryzujące świadomość śmierci. Analiza myśli, uczuć i obserwacji przedstawionych w prozie krótkiej Hermana Melville’a. Muzyczna strona poezji i prozy Jamesa Joyce’a”). Nieprawidłowość ta powielana jest w wielu innych zajęciach.

Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego wskazuje na podjęte działania naprawcze, które jednak nie prowadzą do dostosowania się do zalecenia z poprzedniej oceny oraz wprowadzenia skutecznych działań naprawczych. Uczelnia, pomijając refleksję o charakterze jakościowym, skupia się na działaniach korygujących o charakterze ilościowym, np. często zasadna zmiana liczby godzin zajęć. Uczelnia, nie odnosząc się do sedna zarzutu – opisu treści programowych w programie studiów, wskazuje, że np. w zakresie zajęć *bloku tłumaczeniowego* gwarancją powiązania treści programowych z aktualnym stanem praktyki w zawodach i zastosowaniem wiedzy w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek są kompetencje nauczycieli akademickich.

2. Zapewnienie w treściach programowych zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odpowiadającego przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Treści programowe w zakresie dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek nie były kompleksowe i nie umożliwiały osiągnięcia zaawansowanej wiedzy obejmującej wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych, do których kierunek został przyporządkowany oraz wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej w tych dyscyplinach, i powiązanych z nimi umiejętnościami i kompetencjami społecznymi, co w poprzedniej uchwale Prezydium PKA zostało wykazane na podstawie dyscypliny językoznawstwo. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się skuteczne. Przede wszystkim ogólne efekty uczenia się nie odnoszą się do znajomości metod i teorii wyjaśniających zależności między faktami w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek, co przenosi się na treści programowe. W zakresie literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii treści programowe nie są kompleksowe, ponieważ skupiają się na wyliczaniu faktów i zagadnień. W przypadku nauk o kulturze i religii treści programowe zostały sprowadzone do zagadnień realioznawczych, obejmujących obok podstawowej wiedzy o najwybitniejszych artystach krajów anglojęzycznych (malarstwo, rzeźba, architektura, muzyka) oraz najważniejszych świętach, tradycjach i festiwalach także wiedzę o historii Wielkiej Brytanii i USA (od czasów prehistorycznych po współczesność), systemach parlamentarnych Wielkiej Brytanii i USA; systemach edukacji Wielkiej Brytanii i USA oraz geografii i środowisku Wysp Brytyjskich i Ameryki Północnej. Co prawda efekty uczenia się nominalnie związane z naukami o kulturze i religii przypisane są także do innych zajęć, ale jak wskazano w pkt. 1 treści programowe nie prowadzą do ich osiągnięcia. Ponieważ Uczelnia identyfikuje umiejętności komunikowania się w języku obcym z kompetencjami w dyscyplinie językoznawstwo, także

w odniesieniu do tej dyscypliny, zwłaszcza na specjalności *język biznesu i administracji*, treści programowe nie mają kompleksowego charakteru.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że niezwłocznie uzupełni treści programowe w zakresie literaturoznawstwa oraz nauk o kulturze i religii. Natomiast w odniesieniu do językoznawstwa wskazuje na przykłady zajęć *analiza dyskursu biznesowego i prawniczego* oraz *język biznesu i administracji w praktyce*. Jednakże treści sformułowane dla tych zajęć nie są treściami z zakresu dyscypliny naukowej językoznawstwo, lecz dotyczą znajomości słownictwa specjalistycznego, np. prawniczego i ekonomicznego, czyli elementów kompetencji językowej wskazanej przez ESOKJ.

3. Zapewnienie zgodnie z przyjętą dla kierunku koncepcją realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela treści programowych zgodnych z efektami uczenia się, określonymi w standardzie.

W programie specjalizacji *nauczycielskiej* brak treści programowych z wymaganej w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela grupy zajęć C: podstawy dydaktyki i emisja głosu. Z kolei w grupie zajęć skoncentrowanych na przygotowaniu dydaktycznym (grupa D) Uczelnia w ramach minimalnej liczby godzin zajęć, określonych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela realizuje treści programowe w odniesieniu do niewłaściwego etapu edukacyjnego, przygotowując studentów do nauczania w przedszkolu i klasach I-III. Oprócz tego, w ramach zajęć z *dydaktyki* brak treści umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się określonych w standardzie, w tym m. in. odnoszących się do wiedzy w zakresie: podstawy programowej (język obcy nowożytny), celów kształcenia językowego, zagadnień związanych z rozwojem zawodowym nauczyciela, integracji wewnątrz - i międzyprzedmiotowej, organizacji pracy w klasie i grupach, organizacji przestrzeni klasy, wykorzystania środków i pomocy dydaktycznych, egzaminów kończących etap edukacyjny. Jednocześnie, wśród treści znalazły się elementy redundantne, niezgodne ze standardem, takie jak podejścia do nauczania języka – gramatyka tradycyjna, językoznawstwo strukturalne oraz gramatyka generatywno-transformacyjna (których obecność nie jest uzasadniona nawet bez odniesienia do standardu) czy elementy kulturowe na lekcjach języka obcego. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze polegają na rezygnacji z prowadzenia ścieżki *nauczycielskiej* od cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2023/2024. Uczelnia kontynuuje jednak kształcenie nauczycieli według programu niedostosowanego w pełni do wymogów standardu, np. w ramach zajęć z grypy C standardu: *podstaw dydaktyki* i *emisja głosu* pominięto kompetencje posługiwania się językiem polskim dodano natomiast treści nie dotyczące żadnego z efektów standardu, które brzmią: „rola piosenki w nauce języka obcego - przykłady poprawnych wykonań wokalnych” i wiele innych również dla standardu niewłaściwych.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia zadeklarowała, że treści programowe prowadzące do realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczycieli będą niezwłocznie poprawione.

4. Zapewnienie w programie studiów w wymaganym wymiarze zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, które prowadzone są w warunkach zbliżonych do zakresu działalności zawodowej właściwej dla kierunku w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych.

Program studiów formalnie obejmował zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS. Jednak nie były one prowadzone w warunkach właściwych dla podanego dla kierunku zakresu działalności zawodowej, a przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Do grupy zajęć praktycznych nie można zaliczyć zajęć z modułu praktycznej nauki języka a także zajęć: *podstawy lingwistyki stosowanej, metody efektywnego uczenia się języka obcego, kultura języka i netykieta, leksyka języka obcego, praca z tekstem specjalistycznym, kultura wypowiedzi w języku obcym, praktyczne aspekty językoznawstwa, proseminarium: metodologia badań i pisanie pracy dyplomowej, seminarium licencjackie*, co skutkowało niespełnieniem wymagań formalnych określonych stosownymi przepisami. Nie wszystkie także zajęcia należące do modułów specjalizacyjnych, miały na celu kształtowanie praktycznych umiejętności zawodowych, ponieważ: a) sformułowane efekty uczenia i/lub treści kształcenia się nie odnosiły się jasno do kontekstów zawodowych, b) metody kształcenia nie zapewniały możliwości wykonywania zadań w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się skuteczne. Co prawda Uczelnia formalnie wyłączyła z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zajęcia służące kształtowaniu komunikacyjnych kompetencji językowych, ale definiując zawód filologa jednoznacznie wskazała, że właśnie te umiejętności identyfikuje z umiejętnościami zawodowymi. W nowym programie studiów do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały zaliczone np. *technologia informacyjna i podstawy (e)komunikacji, podstawy ekonomii w praktyce, marketing treści, autoprezentacja i wystąpienia publiczne, metodyka pracy projektowej, praktyczna leksyka języka specjalistycznego, praktyczna gramatyka języka specjalistycznego, fonetyka praktyczna*, które albo kształtują tzw. kompetencje kluczowe, które są przydatne w każdym zawodzie, albo są praktyczne przez samo zastosowanie w nazwie tego przymiotnika. Na przykład treści programowe zajęć *praktyczna fonetyka języka angielskiego* w żaden sposób nie odnoszą się ani do ukształtowania praktycznych umiejętności zawodowych, ani do zastosowań wiedzy w zawodowej działalności: „Kryteria klasyfikacji dźwięków mowy: aspekty artykulacyjne i akustyczne. Klasyfikacja samogłosek: monoftongi. Klasyfikacja samogłosek: dyftongi i tryftongi. Klasyfikacja spółgłosek. Upodobnienia głosek.” Jednocześnie nadal zajęcia np. w module translatorskim nie są w pełni prowadzone w warunkach zbliżonych do zakresu działalności zawodowej, np. ze względu na niewykorzystywanie specjalistycznych narzędzi wspomagających pracę tłumacza.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię podejmuje polemikę z zawartą w nim oceną. Wskazuje przy tym na typowe zajęcia translatorskie, podczas których studenci zapoznają się z technikami tłumaczeń i tłumaczenia wykonują, co nie wzbudza zastrzeżeń. Z kolei wskazane w odpowiedzi zajęcia *analiza dyskursu biznesowego i prawniczego* potwierdzają zasadność oceny wyrażonej w raporcie z wizytacji, bo treści programowe tych zajęć to analiza materiałów źródłowych z zakresu prawa i ekonomii, specyfika terminologii zawodowej, terminologia nomenklaturowa i ustna, prawnicza i specyfika tłumaczenia prawniczego itd., stosowanie słownictwa, specjalistycznego w praktyce i w końcu praca z tłumaczeniem tekstów fachowych, choć specjalność na której zajęcia są prowadzone nie przygotowuje do zawodu tłumacza, lecz osoby porozumiewającej się w języku obcym w sytuacjach zawodowych. Nie jest też jasne, dlaczego w ramach zajęć poświęconych analizie dyskursu podejmowana jest nauka tłumaczenia. Uczelnia nie zgadza się też z oceną, że zajęcia na specjalności *translatorycznej* nie są w pełni prowadzone w warunkach

zblizonych do zakresu działalności zawodowej, np. ze względu na niewykorzystywanie specjalistycznych narzędzi wspomagających pracę tłumacza i wykazuje, że posiada odpowiednie pracownie i oprogramowanie. Uczelnia nie odnosi się tym samym do sedna zarzutu, który dotyczył niewykorzystywania tej infrastruktury w procesie kształcenia.

5. Zapewnienie prawidłowej sekwencji zajęć.

Zastrzeżenia budzi umiejscowienie w planie studiów zajęć wymagających bardzo dobrej znajomości języka obcego, mimo, że poziom biegłości językowej studentów nie pozwala na osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się skuteczne. Treści zajęć w wielu przypadkach nie są dostosowane do oczekiwanego w danym semestrze poziomu znajomości języka specjalności albo drugiego języka obcego. Na przykład już w drugim semestrze zajęcia *korespondencja służbowa i handlowa* mają być prowadzone w całości w języku niemieckim i obejmować treści takie jak „pisma: zapytanie ofertowe, oferta, list reklamowy, odpowiedź na ofertę, zamówienie/zlecenie, potwierdzenie zamówienia, monit / odpowiedź na monit, reklamacja / odpowiedź na reklamację”, podczas gdy na tym etapie według informacji uzyskanych od Uczelni student reprezentuje poziom A1/A2 ESOKJ, a wymagania wstępne zgodnie z tym faktem zakładają „Znajomość standardowego języka niemieckiego w stopniu co najmniej podstawowym”. Podobne sytuacje mają miejsce w przypadku innych zajęć, takich jak *język branżowy* (od 2 semestru w języku niemieckim), *gramatyka opisowa języka* (od 2 semestru w języku czeskim), *praca z tekstem specjalistycznym* (od 3 semestru w języku czeskim). Treści zajęć określone dla lektoratów są niespójne z określonymi dla tych zajęć wymaganiami wstępnymi. Zajęcia te oparte są na podręcznikach poziomowanych od poziomu A1 oraz obejmują odpowiadające im treści (np. „Czeski alfabet - wymowa, akcent, intonacja. Pozdrowienia, zwroty pożegnalne, zwroty grzecznościowe. Przedstawianie się”), ale jednocześnie określają znacznie wyższe (i nieujęte w wymaganiach rekrutacyjnych) wymagania wstępne, np. rozpoczynać lektorat języka angielskiego powinna „Osoba posiadająca kompetencje językowe pozwalające zrozumieć znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie z większością sytuacji komunikacyjnych, które mogą się zdarzyć podczas podróży w rejonie, gdzie mówi się danym językiem. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi na tematy, które są jej znane, lub które ją interesują. Potrafi opisywać doświadczenia, wydarzenia, marzenia, nadzieje i aspiracje, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany”, co odpowiada kompetencjom poziomu B1 ESOKJ, a zatem oznacza, że w trakcie całego trwania studiów de facto nie dokonuje się żaden postęp w znajomości drugiego języka obcego (który absolwent ma znać właśnie na poziomie B1). Tymczasem jeszcze w drugim semestrze lektorat obejmuje takie treści jak „wymowa ‘the’”, a dopiero w semestrze czwartym „Gramatyka: tryby warunkowe – Typ 1 i 2; strona czynna i bierna”. Lektorat języka niemieckiego ujmuje to jeszcze bardziej przejrzysto: jako wymaganie wstępne podana jest tu „znajomość języka niemieckiego na poziomie komunikatywnym”.

Uczelnia nie odniosła się do powyższej kwestii w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego, jednocześnie podejmując dyskusję z postulatem, aby dla zajęć wielosemestralnych formułować dla każdego semestru efekty uczenia się przewidujące progres kompetencji studentów. Uczelnia wskazuje, że formalnie nie ma takiego wymogu, nie dostrzega jednak, że określenie tego progresu umożliwia m.in. uniknięcie części wskazanych powyżej nieprawidłowości.

6. Zapewnienie w ramach kształcenia językowego właściwego dla spodziewanego progresu kompetencji językowych wymiaru godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli i studentów i całkowitego nakładu pracy studenta mierzonego punktami ECTS.

Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone rozwijaniu znajomości języka wiodącego do deklarowanego w koncepcji kształcenia poziomu C1 według ESOKJ oraz drugiego języka obcego do poziomu B2 według ESOKJ. W obydwu przypadkach Uczelnia niewłaściwie oszacowała nakład pracy studenta niezbędny do osiągnięcia tych celów. Zajęciom z drugiego języka obcego przypisano 8 pkt. ECTS tj. 120h z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów i 80h pracy własnej studenta. W ramach zajęć lektoratowych przeprowadzany jest test poziomujący, jednak nie powoduje on przypisania do grup zależnie od poziomu biegłości, co oznacza, że w jednej grupie znajdują się zarówno studenci początkujący, jak i z częściową znajomością języka. W przypadku studentów rozpoczynających naukę nie jest możliwe osiągnięcie poziomu B2 założonego w efektach uczenia się dla kierunku. Według wytycznych ESOKJ, progres od poziomu 0 do poziomu B2 wymaga co najmniej 500 godzin nakładu pracy ucznia/studenta, co odpowiada co najmniej 16 pkt. ECTS. Z kolei zajęciom z języka wiodącego przypisano 61 pkt. ECTS, czyli - według przyjętego przez Uczelnię przelicznika 1 pkt ECTS = 25h - 1525 godzin całkowitego nakładu pracy studenta, w tym 750 godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Realizowane na kierunku kształcenie przewiduje progres z poziomu A2 do C1 lub z poziomu 0 do B2, na które wg wytycznych ESOKJ wystarcza odpowiednio 430-530 i 500-600 godzin całkowitego nakładu pracy studentów. Wg tych wytycznych całkowity nakład pracy do osiągnięcia z poziomu 0 do poziomu C1 wynosi 700-800. Przyjęty na kierunku czas przeznaczony na praktyczną naukę języka wiodącego wielokrotnie przekracza wypracowane w międzynarodowej praktyce normy i ze 100% naddatkiem pozwala na osiągnięcie wszystkim studentom kierunku na osiągnięcie zakładanego w koncepcji kształcenia poziomu C1. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się skuteczne. W odniesieniu do drugiego języka, w zakresie którego studenci powinni wykazać postęp od poziomu 0 do B1. Na zajęcia przewidziano 250 godzin zajęć, w tym 150 z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Wg wytycznych ESOKJ na osiągnięcie progresu z poziomu 0 do poziomu B1 należy przeznaczyć 350-400 całkowitego nakładu pracy studenta. W przypadku języka angielskiego oczekiwane kompetencje wstępne to poziom B1, a poziom docelowy to B2 (B2+). Na osiągnięcie tego progresu Uczelnia przewiduje 625 godzin zajęć, w tym 375 z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Według wytycznych ESOKJ na osiągnięcie tego progresu wystarczy 150-250 godzin całkowitego nakładu pracy.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia nie odniosła się do sedna zarzutu, podając ponownie powyższy wymiar zajęć lektoratów.

7. Zapewnienie programu praktyk zawodowych tzw. instytucjonalnych i warunków ich realizacji z uwzględnieniem objętego koncepcją kształcenia zakresu przygotowania zawodowego i progresu kompetencji uzyskiwanych w trakcie studiów.

Praktyki instytucjonalne realizowane są w ciągu trzech semestrów. Liczba i zakres założonych dla tych praktyk efektów uczenia się powoduje, że czas przeznaczony w programie studiów na tę formę zajęć nie jest efektywnie wykorzystywany do kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem. Dla całych praktyk przewidziano jeden generyczny zestaw efektów uczenia się z prowadzącymi do nich treściami programowymi. Praktyki odbyte w każdym z trzech semestrów są jednak osobno

zaliczane i oceniane, co oznacza, że studenci trzykrotnie wykonują te same lub bardzo zbliżone zadania oraz osiągają te same efekty uczenia się, a z założenia komplet tych efektów osiągają już po pierwszym etapie realizacji praktyki. Ponadto, ten sam generyczny zestaw efektów uczenia się obowiązuje dla wszystkich praktyk instytucjonalnych, niezależnie od modułu specjalizacyjnego i ścieżki kształcenia, a więc efekty założone dla praktyk są niespecyficzne dla danej specjalizacji. Większość z tych efektów nie odnosi się do konkretnych obszarów działalności zawodowej absolwenta ani konkretnego profilu zawodowego. Niewłaściwe jest też umiejscowienie *praktyk instytucjonalnych* w planie studiów. Praktyki rozpoczynają się w trzecim semestrze, kiedy kompetencje językowe studentów (w szczególności studentów z poziomu podstawowego) nie pozwalają jeszcze na realizowanie wszystkich zadań przewidzianych w treściach programowych. Niewłaściwy był dobór miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy oraz nie zostały określone kryteria ich kwalifikowania. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się skuteczne. Uczelnia nie zróżnicowała właściwie efektów uczenia się dla kolejnych etapów realizacji praktyk. Efekty uczenia się, a co za tym idzie i treści programowe nie są specyficzne w odniesieniu do ścieżki kształcenia zdefiniowanej w koncepcji kształcenia, np. na specjalności *język niemiecki*, specjalizacji *translatorycznej* uwzględniono nie tylko działalność zawodową tłumacza, zgodną ze ścieżką kształcenia, ale również filologa języka nowożytnego, którą w koncepcji kształcenia przypisano do ścieżki *komunikacja w biznesie*. Efekty uczenia się nie są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć i grup zajęć, co skutkuje brakiem korelacji między poziomem biegłości językowej studentów, a przydzielanym im zadaniami. W efektach widoczny jest nacisk na wiedzę, która nie jest specyficzna dla zawodów, do których przygotowuje kierunek, np. dotyczącą podstaw prawnych, etycznych, ekonomicznych obowiązujących w zakładzie pracy, zasad BHP u pracodawcy, zasad ochrony własności intelektualnej. Efekty uczenia się mają charakter generyczny i nie określają w sposób jednoznaczny umiejętności, których ma podczas praktyk nauczyć się student. Treści zakładane dla dwóch różnych ścieżek kształcenia nie różnią się, pomimo że efekty, wprowadzając w niewielkim stopniu, ale jednak uwidaczniają pewne różnice. Nie zostały określone czynności, które podczas praktyk powinien wykonać student. Dobór miejsc odbywania praktyk jest nie zawsze właściwy. Praktyki odbywają się w miejscach, które nie umożliwiają lub umożliwiają tylko w niewielkim stopniu osiągnięcie efektów uczenia się założonych w programie praktyk. Uczelnia wprowadzi stosuje kryteria doboru miejsc praktyk, opracowała ankietę oceny miejsc praktyki przez studentów, jednak działania jakościowe są raz skuteczne, raz nieskuteczne, co potwierdza dokumentacja praktyk.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia zadeklarowała, że wprowadzi odpowiednie zmiany w programach praktyk. Uczelnia nie podzieliła oceny, co do miejsc odbywania praktyk, nie przedstawiła w tym zakresie jednak żadnych merytorycznych argumentów.

8. Dostosowanie programu praktyk zawodowych w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela do warunków określonych w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

Program studiów nie przewiduje podziału praktyk na praktyki psychologiczno-pedagogiczne i dydaktyczne. Wszystkie etapy praktyki na specjalizacji *nauczycielskiej* odbywane są na podstawie tego samego programu, w którym podano jeden zestaw efektów uczenia się i treści programowych. Efekty uczenia się określone dla praktyk nie są zgodne z efektami zdefiniowanymi dla praktyk w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania

zawodu nauczyciela. Umiejscowienie *praktyki zawodowej* w programie studiów jest nieprawidłowe, ponieważ praktyka ta rozpoczyna się w trzecim semestrze, jednocześnie z zajęciami z dydaktyki szczegółowej i dwa semestry przed rozpoczęciem realizacji zajęć z bloku psychologiczno-pedagogicznego. Taka organizacja praktyk skutkuje brakiem przygotowania teoretycznego studentów do realizacji jakichkolwiek zadań związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą i dydaktyczną. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się w pełni skuteczne. Uczelnia w sposób właściwy zaplanowała praktyki w harmonogramie realizacji programu studiów, ale nie przypisano im efektów uczenia się określonych w standardzie, w rezultacie także treści programowe nie prowadzą do osiągnięcia tych efektów.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia zadeklarowała, że niezwłocznie zostaną skorygowane efekty uczenia się w zakresie ich zgodności ze standardem.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia podnosi, co następuje w odniesieniu do poszczególnych części zarzutu:

1. „Uwzględnienie w treściach programowych zastosowań zawodowych wiedzy w dyscyplinach naukowych, do których kierunek został przyporządkowany i aktualnego stanu praktyki w objętych koncepcją kształcenia obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy.

Odpowiadając na zarzuty Prezydium PKA, Uczelnia podkreśla, że treści kształcenia na kierunku *filologia* w ANS w Raciborzu zostały dobrane zgodnie z koncepcją kształcenia, celami oraz efektami uczenia się; uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania (z zakresu dyscyplin językoznawstwa, literaturoznawstwa, do których kierunek *filologia* jest przyporządkowany). W dużej mierze treści uczenia się dla zajęć kształtujących umiejętności praktyczne odzwierciedlają zastosowania zawodowe wiedzy, umiejętności i kompetencji w działalności zawodowej.

Dokonano korekty efektów uczenia się, polegającej na ich doprecyzowaniu w kontekście odniesienia do dyscyplin naukowych, do których przyporządkowany został kierunek studiów *filologia* (ze szczególnym uwzględnieniem językoznawstwa jako dyscypliny wiodącej), oraz kształcenia w kierunku określonego zawodu (tłumacz lub filolog języka nowożytnego w zależności od wybranego modułu). Efekty zostały uproszczone. Zwiększono liczbę przedmiotów, których treści programowe nawiązują bezpośrednio do dyscypliny wiodącej (językoznawstwo), jak również przedmiotów kształtujących umiejętności praktyczne. Przeprowadzono też korektę treści programowych poszczególnych przedmiotów tak, by uwzględniały stan praktyki zawodowej”.

[...]

„Modyfikacji uległ program studiów dla cyklu kształcenia 2024 – 2027, w którym został wprowadzony nowy moduł obowiązkowy – moduł przedmiotów literaturoznawczych z wyodrębnionymi czterema przedmiotami literaturoznawczymi:

- dla języka angielskiego: *Wstęp do literaturoznawstwa* (w wymiarze 15 godz. wykładu), *Współczesna literatura anglojęzyczna* (w wymiarze 15 godz. ćwiczeń), *Historia literatury angielskiej* (w wymiarze 15 godz. wykładu i 30 godz. ćwiczeń), *Historia literatury amerykańskiej* (15 godz. warsztatów);

- dla języka niemieckiego: *Wstęp do literaturoznawstwa* (w wymiarze 15 godz. wykładu), *Współczesna literatura niemieckojęzyczna* (w wymiarze 15 godz. ćwiczeń), *Historia literatury*

niemieckiej (w wymiarze 15 godz. wykładu i 30 godz. ćwiczeń), *Wybrane elementy literatury austriackiej i szwajcarskiej* (15 godz. warsztatów);

- dla języka czeskiego: *Wstęp do literaturoznawstwa* (w wymiarze 15 godz. wykładu), *Współczesna literatura czeska* (w wymiarze 15 godz. ćwiczeń), *Historia literatury czeskiej* (w wymiarze 15 godz. wykładu i 30 godz. ćwiczeń), *Czeska literatura międzywojenna* (15 godz. warsztatów).

Po trzecim semestrze, na kierunku *filologia*, wprowadzono obowiązkowy egzamin z literaturoznawstwa dla wszystkich trzech języków. Zostały opracowane nowe treści kształcenia i efekty.

Załącznik nr 2: Uchwała nr 40/2024 Senatu ANS w Raciborzu z dnia 26 września 2024 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku *filologia*, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, w cyklu kształcenia 2024-2027 w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu.

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 40/2024 r. „Program studiów dla kierunku *filologia* na cykl kształcenia 2024-2027” (ze względu na objętość komplet kart przedmiotu (załącznik nr 6 do Programu studiów) tylko w wersji elektronicznej).

W odpowiedzi na zarzut, że nie jest jasne, jaki związek z aktualnym stanem praktyki w objętych koncepcją kształcenia obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy, np. w zawodzie tłumacza, ma umiejętność korzystania z podstawowych ujęć teoretycznych w celu interpretowania utworów literackich i umiejętność rozpoznawania literaturoznawczych teorii i szkół badawczych, Uczelnia podkreśla, że znajomość wyżej wymienionych zagadnień jest istotna w zawodzie tłumacza, albowiem wpisuje się w zakres jego czynności wymienionych w Rozporządzeniu w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności, m.in.: tłumaczenie dzieł literatury na język polski oraz dzieł literatury polskiej na język obcy; opracowywanie filmów, list dialogowych i komentarzy filmowych, tłumaczonych z języka obcego na język polski i in. Wiedza ta stanowi też podstawę przedmiotu *Przekład tekstów artystycznych* (moduł specjalnościowy: kształcenie translatorskie, V i VI semestr – 60 godz. warsztatów) [...]”.

2. „Zapewnienie w treściach programowych zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odpowiadającego przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Dokonano korekty treści programowych poszczególnych przedmiotów tak, by wyeksponowane zostało zastosowanie elementów dyscyplin (w szczególności językoznawstwa), do których został przyporządkowany kierunek. Modyfikacji uległ, jak wspomniano wyżej, program studiów – zmieniono kolejności niektórych zajęć tak, by treści programowe były realizowane w prawidłowej sekwencji. Uczelnia podkreśla, że już w cyklu kształcenia 2023-2026, w semestrze pierwszym, został wprowadzony przedmiot *Wstęp do językoznawstwa*, w wymiarze 15 godz. ćwiczeń i 15 godz. wykładu. Natomiast w semestrze drugim wprowadzono *Praktyczne aspekty językoznawstwa* (30 godz. wykładu i 60 godz. ćwiczeń), w semestrze trzecim *Lingwistykę stosowaną* (15 godz. wykładu i 15 godz. warsztatów).

Uczelnia nie może zgodzić się z zarzutem, że treści sformułowane dla przedmiotu *Język biznesu i administracji w praktyce* nie są treściami z zakresu dyscypliny naukowej językoznawstwo, lecz dotyczą znajomości słownictwa specjalistycznego. Na zajęciach omawiana jest specyfika terminologii zawodowej uzupełniana o komentarze i zagadnienia gramatyczne (np. charakterystyczne konstrukcje wyrazowe, typy zdań, metafory technolektalne itp.), co zostało zaznaczone w sylabusie, np. *Gramatyka: zaimki osobowe w celowniku i bierniku; konstrukcje analityczne rzeczownikowo-czasownikowe, zdania warunkowe, przyczynowe i in. Gramatyka: tryb warunkowy, nominalizacja, rekcja czasownika, strona bierna*.

Załącznik nr 8: karta przedmiotu *Język biznesu i administracji w praktyce (dla języka czeskiego)*”.

3. „Zapewnienie zgodnie z przyjętą dla kierunku koncepcją realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela treści programowych zgodnych z efektami uczenia się, określonymi w standardzie.

Odpowiadając na kolejny zarzut zrezygnowano z modułu specjalnościowego przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (moduł pedagogiczny) od 2023 roku (cykl 2023-2026). Naniesiono korekty programów studiów na cykle 2021-2024 oraz 2022-2025 tak, by efekty i treści programowe określone dla praktyk zawodowych uwzględniały zapisy standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Rozporządzenie MNiSW z dnia 25 lipca 2019 z późn. zm.). Dokonano korekty programu zajęć ścieżki pedagogicznej (cykl kształcenia 2022-2025). Uwzględniono komplet treści kształcenia wynikających z efektów standardu. Przedmioty, które są realizowane w niniejszym module specjalnościowym, to: *Psychologia, Pedagogika z elementami prawa oświatowego, Podstawy dydaktyki, Emisja głosu, Metodyka nauczania języka angielskiego/niemieckiego, Materiały dydaktyczne w nauce języka angielskiego/niemieckiego – praca projektowa, Praktyka pedagogiczna: obserwacyjna, Praktyka pedagogiczna*. Nie zgadzamy się więc z zarzutem, że treści programowe prowadzące do realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela nie zostały poprawione. Jak zostało już to wspomniane, Uczelnia wprowadziła też deklarowane zmiany dotyczące korekt w treściach kart przedmiotu, które dotyczą odniesień do efektów uczenia się uwzględnionych w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela dla następujących przedmiotów:

- Metodyka nauczania języka angielskiego/niemieckiego,
- Materiały dydaktyczne w nauce języka angielskiego/niemieckiego - praca projektowa
- Praktyka pedagogiczna

Uchwała w tej sprawie została poddana głosowaniu i przyjęta na posiedzeniu Senatu ANS w Raciborzu w dniu 23 maja 2024 roku. Poniżej znajdują się linki do stosownych Uchwał Senatu ANS.

Uchwała nr 19/2024 Senatu ANS w Raciborzu w sprawie wprowadzenia zmian w programie studiów na kierunku *filologia* w cyklu kształcenia 2022-2025.

<https://bip.akademiarac.edu.pl/container/uchwały-senaty-2024/2024-U19-w-spr.-zmian-w-programie-filologia-2022-25-1716893681.pdf>

Załącznik nr 1 i załącznik nr 2 do Uchwały nr 19/2024 Senatu ANS w Raciborzu – skorygowany program studiów dla kierunku *filologia* w cyklu kształcenia 2022-2025.

<https://bip.akademiarac.edu.pl/container/uchwały-senaty-2024/2024-U19-Zal.-1-i-2-calosc-z-kartami-1716892151.pdf> [...]”.

4. „Zapewnienie w programie studiów w wymaganym wymiarze zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, które prowadzone są w warunkach zbliżonych do zakresu działalności zawodowej właściwej dla kierunku w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych.

Uczelnia nie zgadza się z zarzutem, że zajęcia w module translatorskim nie są w pełni prowadzone w warunkach zbliżonych do zakresu działalności zawodowej, np. ze względu na niewykorzystywanie specjalistycznych narzędzi wspomagających pracę tłumacza. Ta opinia jest dla Uczelni krzywdząca. ANS w Raciborzu posiada dwumiejscową kabinę z dźwiękoszczelnymi ścianami (wraz z mikrofonami, słuchawkami i specjalistycznym oprogramowaniem) do tłumaczeń symultanicznych, która jest wykorzystywana podczas zajęć z przekładu ustnego

(sala B 204). System jest obecnie wykorzystany przez studentów Instytutu Neofilologii podczas zajęć z tłumaczenia ustnego na specjalności tłumaczeniowej i biznesowej. W specjalnie przygotowanej sali studenci mają możliwość pracy w kabinie z systemem audio firmy Bosch, wykorzystywanym przez profesjonalnych tłumaczy. Prowadzący zajęcia kontroluje ich przebieg na komputerze głównym z monitorem i może w każdej chwili odpowiednio reagować.

Uczelnia, w dniu 15 marca 2024 r., podpisała umowę o współpracy akademickiej z firmą memoQ Translation Technologies Ltd., producentem oprogramowania specjalistycznego wspomagającego proces tłumaczenia (oprogramowanie typu CAT). Zgodnie z treścią umowy, ANS w Raciborzu otrzymała nieodpłatnie dla celów edukacyjnych licencję na korzystanie z najnowszej wersji oprogramowania memoQ translator pro, memoQ project manager, memoQserver, QTerm, memoQWeb. Na wszystkich zajęciach translatorskich studenci mają możliwość korzystania z wyżej wspomnianego oprogramowania. W kartach przedmiotów zostało to uwzględnione. Ponadto studenci mają możliwość skorzystania z bezpłatnego oprogramowania do transkrypcji literowej nagranych filmów – subitled.com (<https://www.euroalphabet.eu/napisy/>) oraz z wersji oprogramowania CapCut (<https://www.capcut.com/pl-pl/>). Bezpłatny edytor napisów online Subtitled.com to potężny i łatwy w użyciu program, który pomaga tłumaczom szybko i w prosty sposób tworzyć, jak i modyfikować napisy do wideo. Z kolei CapCut to wszechstronna, kreatywna platforma napędzana przez AI, umożliwiająca edycję filmów i projektowanie obrazów w przeglądarkach oraz w systemach Windows.

Zarówno efekty uczenia się, jak i treści programowe, zawarte w kartach przedmiotów, wskazują na wykorzystywanie oprogramowania memoQ (taka informacja znajduje się też w literaturze przedmiotu). Na przykład w karcie *Analiza przekładu* efekt K_U01 brzmi następująco: „wyjaśnia potencjalne trudności / błędy językowe podczas analizy tekstu (oryginalnego i przekładu); realizuje zadania tłumaczeniowe spełniające standardy profesjonalne (wykonuje tłumaczenie na różne rejestry, tłumaczenia hybrydowe, retranslację, kontrastowanie przekładu dosłownego z idiomatycznym, edytowanie tekstu, tłumaczenie "ex tempore", czy też adaptację tekstu według "skopos"; wykonuje szczegółową korektę przekładu; umiejętnie posługuje się narzędziami elektronicznymi wspomagającymi pracę tłumacza” (zob. zał. nr 9: *karta przedmiotu Analiza przekładu – język angielski*). Z kolei w *Podstawach tłumaczenia pisemnego* efekt K_U04 brzmi: „adaptuje swój warsztat pracy tłumacza do pracy indywidualnej i zespołowej; potrafi inicjować działania i dzielić się pracą by wspólnie próbować znaleźć rozwiązania nietypowych problemów lingwistycznych w tłumaczeniu pisemnym; do tego również swobodnie wykorzystuje różne dostępne źródła językowe w tym internetowe oraz dostępne oprogramowanie np. MEMOQ” (zob. zał. nr 10: *karta przedmiotu Podstawy tłumaczenia pisemnego – język angielski*). Treści programowe dla zajęć z Przekładu tekstów specjalistycznych wprost nawiązują do korzystania z oprogramowania memoQ – np. treści kształcenia w semestrze 4 brzmią następująco: „Techniczna strona przekładu z zakresu tekstów specjalistycznych. Główne pomoce tłumacza ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi ICT (na przykładzie memoQ). Strategie tłumaczenia umów: niemieckocentryczna, polskocentryczna, umiarkowanie tradycyjna, uproszczona. Ćwiczenia z zakresu przekładu tekstów prawnych i ekonomicznych. Przykłady tłumaczeń umów zgodnie z wybraną strategią: umowa sprzedaży spółki, umowa o pracę. Redakcja i postędyca tekstu” (zob. zał. nr 11: *karta przedmiotu Przekład tekstów specjalistycznych – język niemiecki*).

Uczelnia dodatkowo podkreśla, że w czerwcu 2022 r. na terenie ANS w Raciborzu powstało nowoczesne Centrum Digitalizacji. Jest to studio składające się z zestawu profesjonalnych

kamer 4K, oświetlenia studyjnego, profesjonalnych mikrofonów, promptera, mikserów audio/video i powierzchni greenscreen do tzw. kluczowania materiału, czyli wycinania nagrywanego obiektu z zielonego tła i nakładania go na inny materiał graficzny.

W wyposażenie studia wchodzi także wysokiej klasy sprzęt komputerowy o dużej wydajności do montażu i obróbki materiału video. Celem utworzenia studia nagrań było przygotowywanie przez kadrę dydaktyczną filmów do e-learningu z dostosowaniami dla osób z niepełnosprawnościami. Studio powstało w ramach projektu „PWSZ uczelnią otwartą dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. W projekcie tym uczestniczy kilku pracowników IN, przygotowując kursy e-learningowe z zakresu literatury, metodyki i praktycznej nauki języka angielskiego i niemieckiego dla osób ze specjalnymi potrzebami (nagrania poszczególnych modułów lekcyjnych realizowane są w Centrum Digitalizacji). Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Partnerem merytorycznym projektu jest „Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego” z Krakowa. Studenci Instytutu Neofilologii mają możliwość korzystania z Centrum w celu przygotowywania własnych, autorskich prezentacji czy nagrania promocyjnych filmów; mogą też uczestniczyć w projektach realizowanych w ramach poszczególnych zajęć, których częścią będzie przygotowanie profesjonalnego materiału audio-wizualnego (np. w ramach przedmiotu „autoprezentacja i wystąpienia publiczne”). Takim wyposażeniem często nie dysponują niektóre ośrodki uniwersyteckie w Polsce.

Uczelnia podkreśla również, że program studiów obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS i są one prowadzone w warunkach właściwych dla podanego dla kierunku zakresu działalności zawodowej. Zajęcia umożliwiają studentom wykonywanie czynności praktycznych. Wskazane przez ZO PKA uchybienia zostały usunięte.

Zarzut, że treści programowe zajęć *Praktyczna fonetyka angielska* w żaden sposób nie odnoszą się ani do ukształtowania praktycznych umiejętności zawodowych, ani do zastosowań wiedzy w zawodowej działalności są bezzasadne, albowiem na ćwiczeniach poruszane są m.in. takie zagadnienia, jak np. ćwiczenia artykulacyjne na poziomie suprasegmentalnym z uwzględnieniem specyfiki pracy filologa nowożytnego oraz tłumacza. Tendencje rozwojowe współczesnej wymowy angielskiej. Wybrane cechy odmian regionalnych angielszczyzny”.

5. „Zapewnienie prawidłowej sekwencji zajęć.

Uczelnia nie zgadza się ze stwierdzeniem, że treści zajęć nie są dostosowane do oczekiwanego w danym semestrze poziomu znajomości języka specjalności albo drugiego języka obcego. Wszystkie nieprawidłowości zostały skorygowane, a poprawki naniesione w kartach przedmiotów. Zapewniono też prawidłową sekwencję zajęć, uwzględniającą nabywane sukcesywnie przez studentów wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne (zobacz Zał. nr 2: *Uchwała nr 40/2024 Senatu ANS w Raciborzu z dnia 26 września 2024 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku filologia, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, w cyklu kształcenia 2024-2027 w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu*).

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 40/2024 r. „Program studiów dla kierunku *filologia* na cykl kształcenia 2024-2027” (ze względu na objętość komplet kart przedmiotu (zał. nr 6 do Programu studiów) tylko w wersji elektronicznej).

W odpowiedzi na zarzuty dotyczące lektoratów Uczelnia informuje, że w cyklu kształcenia 2023-2026 została zwiększona liczba godzin lektoratów ze 120 godzin kontaktowych na 150 (oraz 100 godzin pracy własnej studenta, 10 punktów ECTS). Wymiar 150 godzin został

utrzymany w programie studiów 2024-2027. Skorygowano również wymagania wstępne – studenci powinni posiadać kompetencje językowe na poziomie A2 ESOJK.

Odnosząc się do opinii, że treści kształcenia nie zawierają żadnych treści powiązanych z dyscyplinami naukowymi Uczelnia wyjaśnia, że zgodnie z zaleceniami PKA, lektorat języka obcego nie jest wliczany do puli przedmiotów „językoznawczych”. Ponadto, ze względu na małe grupy konieczna jest organizacja grup składających się ze studentów różnych kierunków, co powoduje, że nie zawsze możliwe jest całkowite dopasowanie treści specjalistycznych do kierunku, aczkolwiek tematyka wspólna, jak np. komputer, Internet, słownictwo ekonomiczne zawarte są w treściach programowych. Realizowane treści dostosowywane są, na bieżąco, do potrzeb studentów. Warto w tym miejscu również zaznaczyć, że zgodnie z wymaganiami określonymi w PRK (poziom 4) osoba, która zdała z wynikiem pozytywnym egzamin dojrzałości posiada kompetencje w zakresie posługiwania się językiem obcym na poziomie B1. Obecnie najpowszechniejszym językiem wykorzystywanym w komunikacji międzynarodowej jest język angielski, stąd określenie poziomu znajomości tego języka w momencie rozpoczęcia zajęć z lektoratu jako A2 w opinii Uczelni jest właściwym rozwiązaniem.

Załącz. nr 12: karta przedmiotu Lektorat języka angielskiego”.

6. *„Zapewnienie w ramach kształcenia językowego właściwego dla spodziewanego progresu kompetencji językowych wymiaru godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli i studentów i całkowitego nakładu pracy studenta mierzonego punktami ECTS.*

Jak zostało wielokrotnie podkreślone modyfikacji uległ program studiów na cykl 2024-2027. Wymiar godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli i studentów i całkowitego nakładu pracy studenta mierzonego punktami ECTS uległ zmianie. Zgodnie z zaleceniami PKA, dla wszystkich studentów kierunku (niezależnie od tego, czy wybierają oni język angielski, niemiecki czy czeski) obowiązuje ten sam efekt dotyczący kształtowania kompetencji językowych (K_U15: „posługuje się językiem obcym na poziomie co najmniej B2 ESOKJ”), niezależnie od tego, czy zaczynają naukę języka od poziomu podstawowego (język czeski, język niemiecki), czy poziomu B1, jak ma to miejsce w przypadku studentów języka angielskiego. Zapisy o docelowym poziomie znajomości głównego języka specjalności znalazły się również w sylwetce absolwenta. Aktualnie obowiązujący zapis to: „Absolwent osiągnął znajomość wiodącego języka obcego wybranego w trakcie rekrutacji (angielskiego, niemieckiego lub czeskiego) w zakresie sprawności receptywnych i produktywnych na poziomie biegłości co najmniej B2 (B2+) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz znajomość drugiego wybranego języka obcego na poziomie co najmniej B1 ESOKJ...”. W ramach głównej specjalności językowej program studiów przewiduje tę samą liczbę godzin zajęć kształtujących kompetencje językowe (375 godzin z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego). Jest to liczba godzin umożliwiająca osiągnięcie zakładanego, 600 godzin z uwzględnieniem pracy własnej studenta). Jest to wystarczająca liczba godzin, umożliwiająca osiągnięcie poziomu B2 ESOJK wszystkim studentom kierunku. Studenci języka angielskiego (w ramach głównej specjalności językowej), realizujący ten sam wymiar godzin osiągają po ukończeniu studiów poziom wyższy niż B2. Ponadto, podczas realizacji zajęć kształtujących kompetencje językowe (Praktyczna nauka języka) nacisk położony został na nacisk na kształtowanie kompetencji w zakresie języka specjalistycznego.

W przypadku zajęć z lektoratu, czyli drugiego języka obcego dla studentów kierunku *filologia*, końcowy poziom określono jako B1 ESOJK. Program studiów dla kierunku *filologia* przewiduje poszerzony wymiar 150 godzin (w porównaniu z programami dla innych kierunków studiów, w których studenci realizują najczęściej 120 godzin lektoratu). W przypadku studentów, którzy

uczą się drugiego języka od poziomu podstawowego, konieczna jest intensywniejsza praca własna.

Zob. Zał. nr 2: *Uchwała nr 40/2024 Senatu ANS w Raciborzu z dnia 26 września 2024 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku filologia, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, w cyklu kształcenia 2024-2027 w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu.*

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 40/2024 r. „Program studiów dla kierunku *filologia* na cykl kształcenia 2024-2027” (ze względu na objętość komplet kart przedmiotu (zał. nr 6 do Programu studiów) tylko w wersji elektronicznej)”.

7. „Zapewnienie programu praktyk zawodowych tzw. instytucjonalnych i warunków ich realizacji z uwzględnieniem objętego koncepcją kształcenia zakresu przygotowania zawodowego i progresu kompetencji uzyskiwanych w trakcie studiów.

Odpowiadając na zarzuty Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczących praktyk Uczelnia chce podkreślić, że efekty uczenia się zostały skorygowane. Należy nadmienić, że doprecyzowano wymagania dotyczące realizacji i zaliczania praktyk, polegające na opracowaniu na nowo efektów, rozdzieleniu praktyki instytucjonalnej na trzy etapy: praktykę obserwacyjną, praktykę asystencką I oraz praktykę asystencką II, oraz weryfikacji miejsc odbywania praktyki (większy udział w procesie zaliczania praktyki przypisany opiekunom praktykantów z ramienia Instytutu Neofilologii).

Uległa też zmianie liczba godzin praktyk - została zwiększona do 960 godzin (32 punkty ECTS) - 30 godzin=1 punkt ECTS.

Jak zostało wspomniane, studenci kierunku *filologia* odbywają praktykę instytucjonalną. Praktyka instytucjonalna stanowi integralną część procesu kształcenia i podlega obowiązkowemu zaliczeniu na równi z innymi zajęciami. Zasadniczym celem praktyki jest weryfikacja zdobytej wiedzy teoretycznej i umiejętności w bezpośrednim działaniu, jej wzbogacenie oraz doskonalenie kompetencji zawodowych. Praktyki studenckie prowadzone są w oparciu o Regulamin Studiów ANS w Raciborzu oraz Regulamin Studenckich Praktyk Zawodowych w ANS w Raciborzu. Organizacją i przebiegiem praktyk studentów ANS w Raciborzu zajmuje się Sekcja Praktyk, gdzie również przygotowywane są dokumenty kierujące studenta na praktykę. Nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk studentów ANS w Raciborzu sprawuje Kierownik Działu Praktyk, który również przygotowuje dokument kierujący studenta na praktykę. Merytoryczny nadzór na praktykami sprawują (w ramach poszczególnych modułów specjalnościowych) instytutowi opiekunowie praktyk. Do ich zadań należy również sprawdzenie miejsca odbywania praktyk, współpraca z zakładowym opiekunem oraz zaliczenie praktyk przez dokonanie odpowiedniego wpisu w protokołach zaliczeń. Praktykę zawodową studenci odbywają w łącznym wymiarze 6 miesięcy, począwszy od trzeciego semestru studiów (i/lub) podczas letniej przerwy w zajęciach dydaktycznych.

Pierwsza praktyka ma charakter obserwacyjny, kolejne mają charakter asystencki, umożliwiającą realizację przez studenta - praktykanta samodzielnych zadań pod nadzorem opiekuna. Terminy praktyk ustalane są na początku semestru, w którym planowane są praktyki. W indywidualnych przypadkach możliwe są korekty terminów. ANS w Raciborzu nawiązała współpracę z instytucjami oraz zakładami pracy, które podpisały porozumienie w sprawie organizacji praktyk.

Wybór przedsięwzięcia został dokonany głównie pod kątem zgodności ich profili z kierunkiem studiów oraz stosowania nowoczesnych rozwiązań i technologii. Lista porozumień z otoczeniem społeczno-gospodarczym nie ogranicza możliwości samodzielnego wyboru

miejsca praktyki przez studenta, wymagane jest jednak w tym przypadku potwierdzenie możliwości realizacji ramowego programu praktyk. Ze względu na duże zróżnicowanie potencjalnych miejsc odbywania praktyk, ramowy program zawiera ogólnie sformułowane cele oraz wymagania, zaś szczegółowy program przebiegu praktyki jest ustalany przez zakładowego/instytucjonalnego opiekuna w sposób zgodny z ramowym programem praktyk. Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 13 stycznia 2023 o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, uczelnia, na wniosek studenta, może zaliczyć na poczet praktyki zawodowej czynności wykonywane przez niego w szczególności w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych (Art. 67 ust. 7). W celu stworzenia warunków do poznania przyszłych działań i funkcjonowania na rynku pracy, studenci indywidualnie dokonują wyboru miejsca praktyki oraz uzgodnień formalnych z pracodawcą. Weryfikacja efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk bazuje na dokumentacji praktyk, której integralną częścią jest formularz dla pracodawcy dotyczący opisu i oceny przygotowania merytorycznego oraz postawy studenta podczas praktyki oraz formularz sprawozdania studenta. Warunkiem zaliczenia praktyki jest pozytywna opinia zakładowego opiekuna (z potwierdzeniem odbycia praktyki w ustalonym terminie i zakresie) oraz terminowe uzupełnienie dokumentacji w systemie Dziekanat. Dokumentację z przebiegu praktyki stanowi "dziennik praktyk". Zaliczenia praktyki z końcową oceną dokonuje opiekun instytucyjowy uwzględniając: ocenę studenta dokonaną przez opiekuna zakładowego/instytucjonalnego, arkusz samooceny studenta oraz przedstawioną dokumentację.

Warunkiem zaliczenia czynności zawodowych związanych z zatrudnieniem, wolontariatem lub stażem zawodowym na poczet praktyk jest złożenie wniosku w Sekcji Praktyk Studenckich i udokumentowanie stosownego zatrudnienia zgodnego z kierunkiem lub specjalnością/modułem zajęć studiów w wymiarze nie krótszym niż 12 miesięcy; postępowanie kwalifikacyjne ustalające zaliczenie wpisanych czynności na poczet praktyk przeprowadza specjalista ds. praktyk studenckich w porozumieniu z uczelnianym opiekunem praktyki; oceny osiągnięcia efektów uczenia się dla praktyk zawodowych i zaliczenia czynności wykonywanych w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu dokonuje instytucyjowy opiekun praktyk. Warunkiem zaliczenia praktyki jest wywiązanie się studenta z zadań sformułowanych w instrukcji praktyki oraz przedłożenie stosownej dokumentacji. Po zakończeniu praktyki student umieszcza dokumentację praktyk w systemie Dziekanat, która następnie oceniana jest przez instytucyjowego opiekuna praktyk. Terminowe zaliczenie praktyki warunkuje zaliczenie semestru oraz uzyskanie określonej pomocy materialnej (np. stypendium).

Uczelnia nie zgadza się z zarzutem, że dobór miejsc odbywania praktyk nie zawsze jest właściwy. Jak podkreślono wyżej, wychodząc naprzeciw potrzebom studentów, ANS w Raciborzu nawiązała współpracę z instytucjami oraz zakładami pracy, które podpisały porozumienie w sprawie organizacji praktyk. Wybór przedsięwzięcia został dokonany głównie pod kątem zgodności ich profili z kierunkiem studiów oraz stosowania nowoczesnych rozwiązań i technologii.

Załącznik nr 13: karta przedmiotu *Praktyka instytucjonalna: obserwacyjna, Praktyka instytucjonalna: asystencka I, Praktyka instytucjonalna asystencka II*.

8. „Dostosowanie programu praktyk zawodowych w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela do warunków określonych w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

Odpowiadając na zarzuty dotyczące programu praktyk zawodowych w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela Uczelnia podkreśla, że dokonano korekty w programie studiów na cykl 2022-2025 dla specjalności nauczycielskiej. Praktyki zawodowe zostały podzielone na:

Praktykę pedagogiczną obserwacyjną (3 semestr) oraz *Praktykę pedagogiczną* (semestr 4 i 5). Efekty uczenia się i treści programowe zostały zmodyfikowane zgodnie z zaleceniami PKA i zapisami standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Uchybienie dotyczące realizacji praktyk pedagogicznej przed rozpoczęciem realizacji zajęć z bloku psychologiczno-pedagogicznego również zostało usunięte (zajęcia z *Psychologii i Pedagogiki z elementami prawa oświatowego* zaczynają się w semestrze trzecim, w którym studenci realizują praktykę obserwacyjną).

Uczelnia podkreśla, że treści w sylabusach, na które zwrócili uwagę członkowie zespołu oceniającego oraz efekty uczenia się zostały poprawione. W praktyce pedagogicznej obserwacyjnej wyodrębniono następujące efekty uczenia się: „Wnioskodawca przedstawia szczegółowe efekty uczenia się oraz treści kształcenia.

Załącznik nr 14: karta przedmiotu *Praktyka pedagogiczna obserwacyjna (dla cyklu kształcenia 2022-2025)*”.

Wnioskodawca przedstawia szczegółowe efekty uczenia się oraz treści kształcenia.

„Załącznik nr 15: karta przedmiotu *Praktyka pedagogiczna (dla cyklu 2022-2025)*”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przedstawiła w odniesieniu do zarzutów stanowisko polemiczne oraz nowy program kształcenia. Działania naprawcze Uczelni nie obejmują całości zarzutu, a ocena skuteczności zainicjowanych działań naprawczych nie jest możliwa wyłącznie na podstawie przedłożonej dokumentacji.

Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 2.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Określenie metod weryfikacji efektów uczenia się w sposób umożliwiający ocenę osiągnięcia opisanych w tych efektach kompetencji.

Sposoby weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów uczenia się nie zostały określone precyzyjnie. Często metody dydaktyczne identyfikowane były z metodami weryfikacji efektów uczenia się. W wielu przypadkach metody weryfikacji efektów uczenia się nie były specyficzne dla zakładanych efektów uczenia się w poszczególnych kategoriach (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne). Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się w pełni skuteczne. Metody weryfikacji nadal częstokroć nie odpowiadają efektom ze względu na brzemienne efekty, ale też dobór niespecyficznych oraz nieprawidłowych metod weryfikacji. Nadal w programie studiów znajdują się zapisy świadczące o braku rozróżnienia pomiędzy metodami dydaktycznymi a metodami weryfikacji spełnienia efektów uczenia się. W przypadku niektórych zajęć w celu weryfikowania efektów uczenia się ze wszystkich trzech kategorii stosuje się ocenę zaangażowania studentów w dyskusję, przy czym nie wskazuje się, w jaki sposób ta ocena podlega zobiektywizacji. W ramach części zajęć metody weryfikacji i oceny osiągniętych efektów uczenia się dobrano w taki sposób, że nie zapewniają skutecznej weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów, ponieważ wiedza, umiejętności

i kompetencje weryfikowane są za pomocą tych samych metod, co sprawia, że wskazane metody weryfikacji efektów uczenia się są nie adekwatne do ich specyfiki.

2. Zapewnienie, by wszystkie prace dyplomowe przygotowywane były w zakresie dyscyplin stanowiących teoretyczne podstawy kierunku w sposób uwzględniający praktyczny profil studiów.

Część prac dyplomowych nie odpowiadała praktycznemu profilowi studiów, gdyż nie wykazuje charakteru aplikacyjnego lub wdrożeniowego. Tematyka części prac nie odpowiadała efektom uczenia się założonym dla ocenianego kierunku i nie wpisywała się w zakres badań dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany. Prace te podejmowały tematykę historyczną, ekonomiczną czy też z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości. Jednocześnie na kierunku rzadko powstawały prace dyplomowe w dyscyplinie językoznawstwo, do której kierunek został przyporządkowany w 80% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się w pełni skuteczne. Od roku 2023 Uczelnia zmodyfikowała zasady i procedury procesu dyplomowania, które mają zapewnić, by prace dyplomowe przygotowywane były w zakresie dyscyplin stanowiących teoretyczne podstawy kierunku w sposób uwzględniający praktyczny profil studiów. Mając jednak na uwadze zastrzeżenia dotyczące treści programowych, nie jest możliwe, by przygotowani w ten sposób merytorycznie studenci mogli przygotować prace dyplomowe na 6 poziomie PRK. Jednocześnie Uczelnia nie zapewniła, by metodyka prac dyplomowych powstałych po wydaniu oceny pozytywnej na okres skrócony a przed wejściem w życie nowych zasad miały charakter aplikacyjny i mieściły się w dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek, ponieważ nie stosują metodologii żadnej z tych dyscyplin, zamiast tego mając np. charakter opracowania marketingowego na temat sprzedaży okien.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia podnosi, co następuje w odniesieniu do poszczególnych części zarzutu:

1. „Określenie metod weryfikacji efektów uczenia się w sposób umożliwiający ocenę osiągnięcia opisanych w tych efektach kompetencji.

Uczelnia zgadza się, że kompleksowa forma niektórych efektów stwarzała trudności w weryfikacji ich osiągnięcia. Sugestie ZO PKA odnośnie błędów w zakresie formułowania efektów zarówno kierunkowych, jak i przedmiotowych, zostały zweryfikowane i poprawione, natomiast efekty przeformułowano tak, aby precyzyjnie wskazywały możliwości weryfikacji i jasno określały wyniki działań studenta. Poprawiono również karty zawierające błędnie wskazane metody weryfikacji efektów uczenia się oraz treści kształcenia dla zajęć nie uwzględniające możliwości wykorzystania wiedzy i umiejętności w działalności zawodowej filologa języka nowożytnego lub tłumacza.

Uczelnia zgadza się ze stwierdzeniem, że weryfikacja efektów uczenia się jest kluczowym elementem procesu edukacyjnego, pozwalającym na ocenę postępów studentów i wymaga działań długotrwałych oraz wielotorowych. Wiele z tych działań zostało już skutecznie wprowadzone, m.in.: różnicowanie metod oceny, przestrzeganie regularności oceniania w celu monitorowania przyrostu wiedzy ew. trudności w zrozumieniu materiału, sprawiedliwość i obiektywność kryteriów oceniania, uwzględnianie opinii studenta na temat procesu oceniania i zapewnienie możliwości przekazywania informacji zwrotnej, pozwalającej zrozumieć perspektywę studenta i dostosować metodologię oceniania do ich potrzeb,

zachęcanie studenta do refleksji nad własnymi osiągnięciami, identyfikacji własnych słabych i mocnych stron, zapewnienie dodatkowego wsparcia studentom mającym trudności w osiągnięciu celów edukacyjnych.

Przykładem może być przedmiot *Analiza przekładu*, dla efektu K_W04 metodami weryfikacji są: ocena analizy przypadku, umiejętności praktycznych, test, ocena zaangażowania w dyskusję; K_W11: ocena analizy przypadku, umiejętności praktycznych, pisemna praca zaliczeniowa, ocena zaangażowania w dyskusję, K_U01: praca w grupach zadaniowych, ocena prac pisemnych/referatów, K_U07: ocena prac pisemnych/referatów, ocena zaangażowania w dyskusję, K_K01: praca w grupach zadaniowych, ocena portfolio”.

2. „Zapewnienie, by wszystkie prace dyplomowe przygotowane były w zakresie dyscyplin stanowiących teoretyczne podstawy kierunku w sposób uwzględniający praktyczny profil studiów.

Uczelnia nie może zgodzić się z zarzutem, że prace dyplomowe nie odpowiadają praktycznemu profilowi studiów. Wiele z nich ma charakter aplikacyjny. Przykładami mogą tu być: praca pani Julii Bauer „Quality assessment in English-Polish human versus machine translation: a description and infographic representation”; Kornelii Solich „Anglicismy v hudební terminologii. Polsko-česká komparativní analýza”, Ilony Fichny „Anwendung der Projektarbeit beim Deutschlernen anhand des Märchens *Frau Holle*”. Należy nadmienić, że większość prac dyplomowych powstało w dyscyplinie językoznawstwo.

Od 2023 r. Uczelnia zmodyfikowała zasady i procedury procesu dyplomowania, które mają zapewnić, by prace dyplomowe przygotowywane były w zakresie dyscyplin stanowiących teoretyczne podstawy kierunku w sposób uwzględniający praktyczny profil studiów.

Uczelnia nadmienia, że proces dyplomowania obejmuje przygotowanie projektu dyplomowego, na który składają się część praktyczna oraz część opisowa. Studenci poznają ogólne zasady przygotowania indywidualnego projektu dyplomowego w ramach przedmiotu "Metodyka pracy projektowej" realizowanego w IV semestrze studiów, a następnie przygotowują projekt pod opieką promotora w ramach przedmiotu "Projekt dyplomowy", realizowanego w semestrze V oraz VI. Projekt dyplomowy składa się z dwóch części: opisowej, w której dyplomant szczegółowo przedstawia podstawy teoretyczne i zastosowaną metodologię badawczą, oraz praktycznej, związanej z opracowaniem konkretnego zagadnienia czy przygotowaniem materiału, który może być wykorzystany w warunkach rynkowych. Projekt dyplomowy ma z założenia mieć charakter pracy aplikacyjnej. Mając na uwadze powyższe, prace dyplomowe przygotowywane są przy współpracy z instytucjami i zakładami pracy znajdującymi się w otoczeniu społeczno-gospodarczym Uczelni. Rozwiązanie takie zostało przetestowane podczas realizowanego w latach 2017-2019 na kierunku *filologia* projektu praktyk pilotażowych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Oś III Szkolnictwo Wyższe dla gospodarki i rozwoju). Projekt ten zakładał przygotowanie przez studentów – praktykantów m.in. aplikacyjnych prac dyplomowych oraz przedstawienia w ramach procedury zaliczenia praktyk przykładowych „mini-zadań” zawodowych. Proces dyplomowania kończy się egzaminem przeprowadzanym po VI semestrze, w trakcie którego dyplomanci prezentują swój projekt i odpowiadają na pytania komisji. Szczegóły procedur dotyczących procesu dyplomowania studentów kierunku *filologia* zawarte są w następujących dokumentach: - Zasady Funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w ANS w Raciborzu (wydanie IV) - Załącznik Nr 1 do Zarządzenia nr 18 Rektora Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu z dnia 23 marca 2023 r.- Instytutowa Księga Jakości Kształcenia-Regulamin prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość -

Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 63/2021 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu z dnia 29.09.2021 r.

Zał. nr 16: *Procedura Instytutowej Księgi Jakości Kształcenia dotycząca procesu dyplomowania*”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia zadeklarowała dokonanie modyfikacji w odniesieniu do części 1 zarzutu, jednak analiza dokumentacji wskazuje na to, że modyfikacją nie objęto wszystkich sylabusów. O ile w przywołanym w odpowiedzi na zarzut przypadku zajęć *Analiza przekładu*, zróżnicowano kryteria oceny i weryfikacji efektów uczenia się w zależności od kategorii efektów uczenia się, o tyle na przykład w sylabusie zajęć *Podstawy tłumaczenia pisemnego*, przyjęto podobne kryteria oceny i weryfikacji efektów uczenia się w kategoriach „**wiedza**: Kolokwium (Ocena z kolokwium: kolokwium pisemne podzielone na dwie części, w jednej studenci mogą posługiwać się słownikami i innymi źródłami, w drugiej nie. Zadaniem studentów jest tłumaczenie akapitów i pojedynczych zdań [pol-ang, ang-pol].), **umiejętności**: Kolokwium (Ocena z kolokwium: kolokwium pisemne podzielone na dwie części, w jednej studenci mogą posługiwać się słownikami i innymi źródłami, w drugiej nie. Zadaniem studentów jest tłumaczenie akapitów i pojedynczych zdań [pol-ang, ang-pol].) Ocena pracy w grupie zadaniowej (ocena pracy grupowej polegającej na przeprowadzeniu krótkiego przekładu pisemnego w określonych ramach czasowych przy wykorzystaniu źródeł internetowych (symulacja), następnie wykonanie edycji tłumaczenia wykonanego przez inną grupę), Ocena zadania domowego (Zadaniem studentów jest korekta oraz tłumaczenie zadanych akapitów i pojedynczych zdań z wykorzystaniem dostępnych pomocy i źródeł.) oraz **kompetencje społeczne**: Kolokwium (Ocena z kolokwium: kolokwium pisemne podzielone na dwie części, w jednej studenci mogą posługiwać się słownikami i innymi źródłami, w drugiej nie. Zadaniem studentów jest tłumaczenie akapitów i pojedynczych zdań [pol-ang, ang-pol].), Ocena pracy w grupie zadaniowej (ocena pracy grupowej polegającej na przeprowadzeniu krótkiego przekładu pisemnego w określonych ramach czasowych przy wykorzystaniu źródeł internetowych (symulacja), następnie wykonanie edycji tłumaczenia wykonanego przez inną grupę), Ocena zadania domowego (Zadaniem studentów jest korekta oraz tłumaczenie zadanych akapitów i pojedynczych zdań z wykorzystaniem dostępnych pomocy i źródeł.)”. Podobnie jest w przypadku zajęć *Translatoryka i edycja tekstu*. Tym samym działania naprawcze nie objęły wszystkich sylabusów.

W odniesieniu do części 2 zarzutu Uczelnia przedstawiła stanowisko polemiczne, a zarazem zadeklarowała działania naprawcze, których skuteczności nie można ocenić na podstawie deklaracji.

Podjęte działania naprawcze nie są skuteczne i mają charakter deklaracji.

Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 3.

W odniesieniu do kryterium 7:

1. Wprowadzenie działań intensyfikujących międzynarodową mobilność studentów.

Uczelnia, informując studentów o możliwości skorzystania z programów wymiany międzynarodowej, np. Erasmus+, nie podejmuje jednak żadnych działań zmierzających do dostosowania formy tej wymiany do potrzeb studentów pracujących, których dużą część stanowią studenci kierunku (np. krótkie wyjazdy studyjne, praktyki studenckie), nie oferuje także innych form umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku, np. w postaci mobilności

wirtualnej. Inicjatywy włączania kontaktów międzynarodowych w proces kształcenia (np. w ramach seminariów wspólnych dla studentów ANS w Raciborzu i uczelni zagranicznej) mają charakter incydentalny, nie są wprowadzane do kształcenia na kierunku w sposób systemowy. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się w pełni skuteczne. Uczelnia przygotowała ofertę programu krótkoterminowej wymiany studentów (Blended Intensive Programme) w ramach Erasmus+. Ponadto zaplanowano realizację projektu UE w ramach Interreg polegającego na działaniach z udziałem studentów z rejonu transgranicznego (Polska - Republika Czeska), którego partnerem wiodącym jest Uniwersytet Palackiego w Ołomuńcu. Intensyfikacja działań skierowanych do studentów zakładana jest przede wszystkim dla ścieżki *czeskojęzycznej*, która już dotychczas wiodła prym w działaniach zmierzających do umiędzynarodowienia kształcenia. Studenci ścieżki *niemieckojęzycznej* mieli możliwość odbycia kilku wycieczek krajoznawczych do Niemiec, ale mogą także uczestniczyć w seminariach studenckich w Haus Schlesien w Königswinter (Niemcy). Wskazane działania nie w każdym wypadku odbywają się cyklicznie i nie zawsze mają charakter systemowy. Umiędzynarodowienie realizowane jest przede wszystkim w postaci wyjazdów kadry dydaktycznej (najczęściej w ramach programu Erasmus+), a także przyjazdów zagranicznej kadry dydaktycznej.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia nie podzieliła powyższej diagnozy, wskazując na planowaną i zrealizowaną aktywność z udziałem 20 studentów Instytutu Neofilologii dotyczącą współpracy z partnerami czeskimi i słowackimi. Uczelnia nie przedstawiła nowych inicjatyw związanych ze studentami specjalności *filologia angielska i filologia germańska*. Uczelnia wskazała co prawda na 14 aktywności mobilnościowych w latach 2023-2024, których blisko połowa dotyczyła trzech nauczycieli akademickich. Osiem tych mobilności dotyczy studentów, w tym 6 w zakresie współpracy z Czechami i dwa z Niemcami, w tym: trzykrotnego wyjazdu konferencyjnego jednego pracownika, dwukrotnego wyjazdu drugiego pracownika, jednorazowego wyjazdu kolejnego pracownika, jednej wizyty w uczelni w ramach Erasmus+ nauczycieli akademickich z uczelni zagranicznej, dwóch wyjazdów studentów do Niemiec (cyklicznych), oraz 6 aktywności w wymianie z Czechami. Żadna z nich nie dotyczy studentów specjalności *filologia angielska*. Uczelnia ponadto przytoczyła 21 argumentów dotyczących aktywności w wymianie międzynarodowej pracowników i studentów ocenianego kierunku, które datowane są do roku 2022, to jest roku poprzedniej oceny programowej.

2. Dokonywanie diagnostycznie skutecznych okresowych przeglądów umiędzynarodowienia procesu kształcenia, które umożliwią wprowadzenie działań naprawczych.

Proces umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku filologia nie podlegał monitorowaniu ani systematycznej okresowej ewaluacji służącej działaniom doskonalącym. Nie był objęty działaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się w pełni skuteczne. W Instytucie Neofilologii, który odpowiada merytorycznie za oceniany kierunek studiów powołano Zespół ds. współpracy międzynarodowej. Zespół odbył trzy spotkania. Żadne ze spotkań nie zostało poświęcone przeglądowi i ewaluacji umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Aspekt ten nie został uwzględniony również w Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia. Proces umiędzynarodowienia kształcenia na ocenianym kierunku podlega monitorowaniu wyłącznie ilościowemu, nie jest prowadzona systematyczna okresowa ewaluacja. Nie jest on również objęty działaniem Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię nie zgodziła się z powyższą oceną i wskazała na liczne wyrażające pozytywne opinie cytaty z raportów zespołów oceniających PKA dotyczących innych kierunków studiów np. architektura oraz edukacja artystyczna. Do odpowiedzi dołączyła także protokół ze spotkania prawdopodobnie zespołu ds. współpracy międzynarodowej z kwietnia 2024, choć informacje w główce dokumentu, wskazują, że było to spotkanie zespołu działającego przy Instytucie Neofilologii. Przedmiotem spotkania było umiędzynarodowienie w sześciu instytutach. Do protokołu zostało załączone sprawozdanie Instytutu Neofilologii opisujące różne aktywności międzynarodowe. Ani protokół, ani załącznik nie zawierają jakiegokolwiek diagnozy w zakresie słabych i mocnych stron, nie formułują żadnych rekomendacji, ani zaleceń, nie wskazują celów działania.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia podnosi, co następuje w odniesieniu do poszczególnych części zarzutu:

1. „Wprowadzenie działań intensyfikujących międzynarodową mobilność studentów.

Istotą zarzutów w tym punkcie jest brak podjęcia przez Uczelnię skutecznych działań mających na celu intensyfikację międzynarodowej mobilności studentów mającą charakter systemowy. Uczelnia nie zgadza się z takim stanowiskiem ZO PKA, podtrzymując tym samym opinię wyrażoną w odpowiedzi na raport powizytacyjny.

Zgodnie z informacjami przekazanymi w odpowiedzi na raport powizytacyjny, Dyrekcja Instytutu Neofilologii oraz Uczelniany Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej prowadzi stałe działania mające na celu intensyfikację procesu umiędzynarodowienia studentów Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu (działania te prowadzone są na poziomie całej Uczelni). Mając na uwadze specyfikę Uczelni i fakt, że znaczącą część studentów stanowią osoby pracujące, przygotowany został program wymiany krótkoterminowej (Erasmus+ Blended Intensive Programme - BIP), łączący zajęcia przeprowadzone w formie kontaktowej oraz przy użyciu narzędzi komunikacji zdalnej (virtual component) umożliwiający udział w nim kilkudziesięciu osób, zarówno studentów kierunku *filologia* ANS w Raciborzu, jak również studentów uczelni partnerskich (Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu i Uniwersytetu Preszowskiego w Preszowie, Słowacja). Program ten został zrealizowany w dniach 8-12 kwietnia 2024 roku (komponent „fizyczny” – komponent wirtualny miał miejsce w dniach 4, 18 oraz 25 kwietnia). W programie udział wzięło łącznie 20 studentów uczelni zagranicznych oraz ponad 20 studentów Instytutu Neofilologii.

Począwszy od kwietnia 2024 roku, Blended Intensive Programme z udziałem studentów Instytutu Neofilologii będzie miał charakter stałego wydarzenia, z tym, że realizowany będzie naprzemiennie, w ramach podpisanych umów, przez ANS w Raciborzu, Uniwersytet Palackiego w Ołomuńcu oraz Uniwersytet Preszowski w Preszowie (w 2025 roku w Ołomuńcu, w 2026 w Preszowie). Nie będzie też w żadnym wypadku ograniczony tylko do studentów ścieżki czeskiej. Organizatorem BIP w Ołomuńcu będzie Wydział filologiczny Uniwersytetu Palackiego (w którym znajdują się między innymi Instytut Studiów Angielskich i Amerykańskich, Instytut Germanistyki, Instytut Studiów Słowiańskich, z kolei w Preszowie studenci będą gościli w Instytucie Studiów Środkowoeuropejskich. Zgodnie z zasadami określonymi przez Erasmus+, uczestnicy BIP otrzymują za udział w programie 3 punkty ECTS.

Uczelnia nie zgadza się ze stwierdzeniem zo PKA dotyczącym braku systemowego charakteru prowadzonych działań o charakterze międzynarodowym. Wbrew stwierdzeniu zawartym w raporcie, udział studentów w seminariach studenckich w Haus Schlesien w Königswinter odbywa się w sposób cykliczny od wielu lat, umożliwiając uczestnikom nie tylko poznanie

elementów kultury i języka niemieckiego, ale też realizacji projektów dydaktycznych czy też organizowanych regularnie warsztatach tłumaczeniowych na terenie Republiki Czeskiej przy współpracy ze służbami mundurowymi.

Jak wspomniano w raporcie, że PKA w zasadzie zignorował fakt udziału pracowników Instytutu Neofilologii w niejednokrotnie prestiżowych wydarzeniach międzynarodowych (nie ograniczonych tylko i wyłącznie do wyjazdów w ramach programu Erasmus+). Przytoczone przykłady pokazują rangę tych wydarzeń: Międzynarodowe konferencje naukowe w Paryżu, Londynie, Pradze, w tym finansowane z grantów Polskiej Akademii Nauk, jak również udział dra Pawła Stróżyka prof. Uczelni, czy też dra Daniel Vogla, prof. Uczelni w wizytach studyjnych na uniwersytetach w Rotterdamie czy w Cambridge. Udział pracowników Instytutu Neofilologii w międzynarodowych wydarzeniach o charakterze naukowym nie tylko sprawia, że Uczelnia reprezentowana jest prestiżowych gremiach, ale przede wszystkim umożliwia przełożenie na poziom dydaktyki wiedzy i międzynarodowych doświadczeń, którą osoby uczestniczące w tych wydarzeniach nabywają. Sprowadzenie przez PKA udziału pracowników w międzynarodowych konferencjach naukowych do komentarza „Uczelnia wskazała co prawda na 14 aktywności mobilnościowych w latach 2023-2024, ... w tym: trzykrotnego wyjazdu konferencyjnego jednego pracownika, dwukrotnego wyjazdu drugiego pracownika, jednorazowego wyjazdu kolejnego pracownika...” jest nieporozumieniem i budzi zdumienie Uczelni, w opinii której członkowie i eksperci PKA powinni doceniać międzynarodową aktywność naukową pracowników, biorąc zwłaszcza pod uwagę fakt prowadzenia w ANS w Raciborzu studiów tylko i wyłącznie na profilach praktycznych.

Jak wskazano w odpowiedzi na raport powizytacyjny z PKA, w ocenie stanu faktycznego kryterium 7 znalazło się wiele uwag wskazujące jednoznacznie na realizowanie przez Uczelnię polityki umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku studiów *filologia*, m.in.: „Uczelnia stwarza możliwość rozwoju międzynarodowej aktywności wykładowców i studentów, m.in. przez też [sic!] podpisane w ramach programu Erasmus+ umowy partnerskie, a także oferując każdorazowo naukę dodatkowego języka obcego – innego niż język wiodący. Studenci mają możliwość wyjazdu na część studiów do uczelni w innym kraju bądź realizacji praktyki w zagranicznych firmach czy instytucjach. Pracownicy mają możliwości wyjazdu w celach szkoleniowych lub poprowadzenia zajęć dydaktycznych.” Powyższe uwagi z PKA potwierdzają jednoznacznie, że Uczelnia „stwarza możliwości” realizacji wymiany międzynarodowej. Uczelnia nie zawsze ma wpływ na indywidualne decyzje studentów czy pracowników Instytutu Neofilologii dotyczące wyjazdów zagranicznych.

Trudno się też zgodzić z opinią z PKA wskazującą na fakt, iż proces umiędzynarodowienia dotyczy w zasadzie studentów ścieżki czeskiej i niemieckiej. Ze względu na funkcjonowanie ANS w Raciborzu w rejonie transgranicznym, który historycznie i kulturowo związany jest z tradycją i językiem czeskim i niemieckim, kontakty z Republiką Czeską i Niemcami są łatwiejsze i bardziej intensywne (biorąc zwłaszcza pod uwagę intensywne kontakty handlowe firm, przedsiębiorstw i instytucji znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu społeczno - gospodarczym Uczelni), z całą mocą należy jednak podkreślić, że oferta dotycząca mobilności czy innych wydarzeń o charakterze międzynarodowym przygotowana w Instytucie Neofilologii skierowana jest do wszystkich studentów kierunku *filologia*. Zarzut z PKA dotyczący braku udziału w programach wymiany międzynarodowej studentów, dla których językiem wiodącym jest angielski wynika z ich indywidualnych decyzji. Warto w tym miejscu dodać, że w Instytucie Neofilologii zatrudniony jest na stałe native speaker (Mark Henderson, M.A.), prowadzący między innymi zajęcia z Realizacji nauki angielskiego obszaru językowego, są również przypadki absolwentów, którzy zostają przyjęci na studia magisterskie na zagranicznych uczelniach (Pani

Emilia Frąś, absolwentka kierunku *filologia* – język angielski, która została przyjęta na studia magisterskie w University of Glasgow).

2. Dokonywanie diagnostycznie skutecznych okresowych przeglądów umiędzynarodowienia procesu kształcenia, które umożliwią wprowadzenie działań naprawczych.

Jak podkreślono w odpowiedzi na raport powizytacyjny, polityka umiędzynarodowienia procesu kształcenia w ANS w Raciborzu realizowana jest na poziomie Uczelni. W Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. wymiany międzynarodowej oraz Koordynator programu Erasmus+, który wspomagany jest przez Zespół ds. współpracy międzynarodowej. Do zadań tego zespołu należy między innymi przygotowywanie i prowadzenie programów międzynarodowych, monitorowanie procesu umiędzynarodowienia oraz obsługa studentów i pracowników przyjeżdżających do ANS w Raciborzu w ramach programów wymiany akademickiej. Pełnomocnik Rektora ds. wymiany międzynarodowej, Koordynator programu Erasmus+ oraz członkowie Zespołu ds. współpracy międzynarodowej są w stałym kontakcie, realizując na bieżąco swoje zadania i reagując na ewentualne problemy. Większość spotkań tego Zespołu dotyczących bieżących spraw nie jest protokołowana – nie ma takiej potrzeby ani obowiązku. Przedstawione z PKA protokoły dotyczyły spotkań, podczas których omawiane były bardziej istotne, czy złożone kwestie dotyczące współpracy międzynarodowej, związane przykładowo z organizacją programu BIP, o którym mowa powyżej. Nieprawdziwe jest sformułowanie z PKA stwierdzające, że zespół ds. współpracy międzynarodowej działa tylko na poziomie Instytutu Neofilologii – jak wspomniano powyżej, polityka umiędzynarodowienia procesu kształcenia realizowana i monitorowana jest na poziomie Uczelni, i na takim właśnie poziomie działa pełnomocnik Rektora ds. wymiany międzynarodowej, uczelniany koordynator Erasmus+ oraz biuro programu Erasmus+, jak również zespół ds. współpracy międzynarodowej.

Proces umiędzynarodowienia w ANS w Raciborzu stanowi jeden z głównych celów Strategii Uczelni na lata 2020-24. Sprawozdania z realizacji strategii Uczelni za poszczególne lata są prezentowane i szczegółowo omawiane na posiedzeniach Senatu w ANS w Raciborzu. Informacja o tym, wraz ze sprawozdaniem z realizacji strategii Uczelni za rok 2023. Sprawozdanie to zawiera informacje będące wskaźnikami ilościowymi dotyczącymi m.in. liczby mobilności międzynarodowych, z kolei problematyka dotycząca kryteriów jakościowych, słabych i mocnych stron wymiany międzynarodowej, jak również określanie celów krótko i długoterminowych, jak również wpływ mobilności na proces kształcenia, poruszana jest podczas obrad Senatu w części przeznaczonych na dyskusję. Odpowiedź na raport powizytacyjny zawierała też protokół ze spotkania Zespołu ds. współpracy międzynarodowej, w trakcie którego omówiono umiędzynarodowienie procesu kształcenia na poziomie poszczególnych instytutów oraz organizację programu krótkoterminowej wymiany studentów zorganizowanej przez Instytut Neofilologii, jak również kryteria jakościowe dotyczące wydarzeń o charakterze międzynarodowym. Do odpowiedzi na raport powizytacyjny dołączono również szczegółowy wykaz wydarzeń o charakterze międzynarodowym, który dotyczy zarówno mobilności pracowników Instytutu Neofilologii, jak i studentów.

Konieczne należy dodać, że rozwiązania przyjęte przez Uczelnię w zakresie realizacji polityki umiędzynarodowienia procesu kształcenia w ANS w Raciborzu nie tylko nie wzbudzały zastrzeżeń zespołów oceniających PKA dokonujących ocen programowych na kierunkach *architektura*, *edukacja artystyczna* oraz przeprowadzona w ostatnim czasie wizytacja na kierunku *automatyka i robotyka*, spotkały się wręcz z pozytywną reakcją ekspertów PKA. Także dokumenty: sprawozdanie z realizacji strategii ANS w Raciborzu oraz wykaz wydarzeń

o charakterze międzynarodowym uznane zostały przez zespoły oceniające dokonujące ocen programowych na kierunkach: *edukacja artystyczna*, *architektura* oraz *automatyka i robotyka* za wystarczające, by uznać kryterium 7 „Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia” za spełnione. Odpowiedź na raport powizytacyjny zawiera przytoczone fragmenty opinii zespołów oceniających PKA przeprowadzających ocenę programową na kierunkach *architektura* oraz *edukacja artystyczna*. Poniżej znajduje się komentarz zo PKA dokonujący oceny programowej kierunku *automatyka i robotyka*: „Zdaniem zespołu oceniającego w Jednostce stwarzane są możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów związanej z kształceniem na ocenianym kierunku. ... Prowadzone jest monitorowanie i ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację. W ANS w Raciborzu działa uczelniany koordynator Erasmus+ oraz biuro programu Erasmus+, których głównym zadaniem jest wspieranie mobilności studentów i pracowników oraz monitorowanie stopnia umiędzynarodowienia. W Uczelni powołany został również pełnomocnik Rektora ds. wymiany międzynarodowej, który ściśle współpracuje z uczelnianym koordynatorem programu Erasmus+ i biurem programu Erasmus+ ANS w Raciborzu. Monitorowanie umiędzynarodowienia ma charakter stały i bieżący, prowadzone jest w trakcie całego roku akademickiego.”

Jeszcze raz należy podkreślić, że proces umiędzynarodowienia realizowany jest w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu na poziomie Uczelni (głównie ze względu na fakt, iż ANS w Raciborzu nie jest dużą uczelnią – liczba wszystkich studentów waha się pomiędzy 1200 a 1300 osób). Biorąc pod uwagę ilość (i jakość) wydarzeń o charakterze międzynarodowym, *filologia* zdecydowanie wyróżnia się jednak, oczywiście w pozytywny sposób, spośród kierunków prowadzonych w Akademii Nauk Stosowanych. Świadczy to o diametralnie odmiennych standardach oceny tego kryterium stosowanych przez różne zespoły oceniające PKA.

Załącz. nr 17: *Uchwała nr 9/2023 Senatu ANS w Raciborzu z dnia 2 marca 2023 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z realizacji Strategii rozwoju Uczelni w 2022 roku*
oraz

Załącz. nr 18 *Protokół ze spotkania Zespołu ds. współpracy międzynarodowej z dnia 26.04.2024 wraz z załącznikami dotyczącymi poszczególnych instytutów (załącz. nr 18a-18f).*

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelni przedstawiła w odniesieniu do 1 i 2 części zarzutu stanowisko polemiczne i odwołała się do informacji zawartych w odpowiedzi na raport z wizytacji. Tym samym nie przedstawiono nowych okoliczności i nie zniwelowano istoty zarzutu.

Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 8.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Dokonywanie diagnostycznie skutecznych kompleksowych i systematycznych przeglądów programów studiów i warunków jego realizacji.

Przeprowadzana na kierunku ewaluacja programu studiów i jego realizacji była nieskuteczna w zakresie analizy koncepcji kształcenia, sposobu sformułowania i trafności zakładanych efektów uczenia się, doboru treści programowych, oszacowania nakładu pracy studenta,

doboru metod dydaktycznych i metod weryfikacji efektów uczenia się czy procesu dyplomowania. Podjęte przez Uczelnię w czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony działania naprawcze nie okazały się skuteczne. Na kierunku nie podjęto skutecznych diagnostycznie ocen związanych z monitorowaniem programu studiów, w tym realizacji praktyk zawodowych, w obszarach, w zakresie których podczas poprzedniej oceny PKA nie zdiagnozowano istotnych nieprawidłowości, a które m.in. jako rezultat podejmowanych działań w zakresie dostosowania się do zaleceń sformułowanych w uchwale PKA zostały zdiagnozowane podczas bieżącej oceny. Przede wszystkim jednak na kierunku nie podjęto skutecznych działań zmierzających realizacji tych zaleceń. W dużej mierze podjęte działania miały charakter pozorny, ich celem było utrzymanie dotychczasowego stanu poprzez wprowadzenie innej narracji, nadawania nowych znaczeń wyrazom lub przeszerzeganie zajęć bez istotnych zmian jakościowych.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię podkreśliła, że nie zgadza się z wyrażoną w nim opinią. Jednocześnie odpowiedź Uczelni tę opinię wzmocniła, wykazując, że system zapewnienia jakości kształcenia na kierunku nie jest nastawiony na wprowadzanie zmian naprawczych, lecz poszukiwanie argumentów na utrzymywanie lub usprawiedliwianie dotychczasowego stanu. Przejawia się to np. w próbach przenoszenia dyskusji na inne płaszczyzny, np. odpowiedzią na zastrzeżenia dotyczące opisu programu studiów są argumenty odnoszące się do wysokich kompetencji nauczycieli akademickich, a odpowiedzią na zastrzeżenia dotyczące umiędzynarodowienia – argumenty dotyczące innych kierunków studiów. Charakterystyczne są też próby sprowadzania refleksji dotyczącej jakości kształcenia, w tym jakości programu studiów, do spełniania wymagań określonych w prawie powszechnie obowiązującym, przy jednoczesnym niespełnianiu tych wymagań np. w odniesieniu do przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

2. Prowadzenie systematycznej i pogłębionej analizy wskaźników ilościowych dotyczących np. postępów w uczeniu się i osiągnięciu przez studentów efektów uczenia się oraz przeglądu poszczególnych elementów procesu kształcenia.

Głównym źródłem informacji o skuteczności procesu kształcenia i adekwatności programu studiów były informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji ze studiów pozyskiwane w nieformalnych rozmowach ze studentami i absolwentami kierunku, wyniki przeprowadzanych regularnie studenckich ankiet zajęć, informacje zwrotne od nauczycieli akademickich uzyskiwane podczas zebrań kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku i opinie interesariuszy zewnętrznych pozyskiwane incydentalnie w drodze nieformalnych konsultacji. Na kierunku filologia do doskonalenia jakości kształcenia nie wykorzystywano żadnych innych wyników miarodajnych analiz, np. wyników przeglądów sylabusów, wyników badań ilościowych postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiągnięciu efektów uczenia się, wyników przeglądów prac etapowych i dyplomowych, wyników oceny przebiegu egzaminów dyplomowych. W czasie obowiązywania oceny pozytywnej na okres skrócony Uczelnie nie podjęła w tym zakresie działań naprawczych. Nadal nie prowadzi stałego, opartego na miarodajnych danych monitoringu ilościowego i jakościowego programu studiów, który prowadziłby do podnoszenia jakości studiów na kierunku filologia. Błędy, uchybienia, zaniechania i braki, zdiagnozowane w poszczególnych kryteriach wskazują, że dla kierunku nie działa ani mechanizm zasilany danymi z zewnętrznej kontroli jakości, ani bieżące monitorowanie procesu dydaktycznego. To ostatnie dowodnie ujawnia się w zdiagnozowanych nie tylko nowych wadach, ale i podejmowaniu przez uczelnię działań, które skutkują propozycjami niższej oceny dla kryteriów, które podczas poprzedniej oceny postrzegano

jakościowo lepiej. Regres uwidacznia się nie tylko w odniesieniu do kryteriów, które poprzednio ocenione były jako spełnione częściowo, ale i takich, które ocenione były jako spełnione.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię nie odniosła się do sedna zarzutu dotyczącego braku systematycznej i pogłębionej analizy wskaźników ilościowych dotyczących np. postępów w uczeniu się i osiąganiu przez studentów efektów uczenia się oraz przeglądu poszczególnych elementów procesu kształcenia na kierunku filologia, przedstawiając zasady funkcjonowania uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz niektóre podejmowane w jego ramach inicjatywy.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia podnosi w odniesieniu do poszczególnych części zarzutu, co następuje:

1. „Dokonywanie diagnostycznie skutecznych i systematycznych przeglądów programów studiów i warunków jego realizacji.

Uczelnia nie zgadza się z opinią PKA stwierdzającą, że podjęte działania miały na celu jedynie charakter pozorny, a ich celem było utrzymanie dotychczasowego stanu poprzez wprowadzanie innej narracji. Niezrozumiałe i bezzasadne w opinii Uczelni jest również stwierdzenie, że „system zapewniania jakości na kierunku nie jest nastawiony na wprowadzanie zmian naprawczych, lecz poszukiwanie argumentów na utrzymywanie lub usprawiedliwianie dotychczasowego stanu”

Jak zaznaczono w odpowiedzi na raport powizytacyjny, w ANS w Raciborzu obowiązuje wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w oparciu o dokument: Zasady Funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu, nad którym nadzór sprawuje Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia. System ten ma charakter otwarty, a weryfikacja i implementacja jego części obowiązuje wszystkie instytuty. Przykładowa tematyka dotycząca zapewniania jakości kształcenia na poziomie Uczelni znajduje się w załączonym protokole jednego z ostatnich spotkań UZZJK, w trakcie którego omawiano m.in. temat wdrożenia elektronicznych poświadczeń pewnych kompetencji nabywanych przez studenta w trakcie realizacji studiów – tzw. „mikropoświadczeń”.

Załącznik nr 19: *Protokół z posiedzenia Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia z dnia 23 maja 2024.*

W każdym z sześciu instytutów funkcjonujących w Uczelni powołany został Instytutowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia (IZZJK), którego członkami są dyrekcja, nauczyciele akademicy oraz przedstawiciele studentów. Do zadań IZZJK należy między innymi monitorowanie i przegląd programów studiów. Monitorowanie to odbywa się najczęściej w trakcie zebrań IZZJK, w trakcie którego uczestnicy odnoszą się do koncepcji zmian w programach wdrażanych przed rozpoczęciem danego cyklu kształcenia, lub też proponują własne rozwiązania. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, zmiany w aktualnie realizowanych cyklach kształcenia wprowadzane są w szczególnych sytuacjach (zalecenia zespołów oceniających PKA). Programy studiów zatwierdzane są przez dyrekcje instytutów, a następnie przedstawione i poddane głosowaniu podczas posiedzeń Senatu ANS w Raciborzu. Pod koniec każdego roku akademickiego Instytutowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia składa na ręce Prorektora ds. organizacji sprawozdanie ze swojej działalności.

Załącznik nr 20: *Protokół ze spotkania Instytutowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia z dnia 5 września 2024 Sprawozdanie IZZJK za rok akademicki 2023/2024.*

W spotkaniach Uczelnianego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia, prowadzonych przez Prorektora ds. organizacji, udział biorą przedstawiciele wszystkich instytutów. Wśród omawianych tematów znaczące miejsce zajmuje analiza zaleceń zawartych w raportach powizytacyjnych oraz uchwałach prezydium PKA w sprawie ocen programowych na poszczególnych kierunkach. Zalecenia dotyczące kryteriów ogólnouczelnianych wdrażane są we wszystkich instytutach. Procedury mające na celu zapewnienie należytej jakości kształcenia opisane są Uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia, dostępnej na stronie internetowej Uczelni. Ze względu na przynależność kierunków studiów prowadzonych w ANS w Raciborzu do różnych dyscyplin naukowych, oprócz Uczelnianej Księgi Jakości Kształcenia w każdym z instytutów znajduje się Instytutowa Księga Jakości Kształcenia doprecyzowujące procedury do specyfiki kierunków prowadzonych w poszczególnych instytutach.

Od momentu sformułowania zaleceń przez zespół oceniający PKA przeprowadzający ocenę programową na kierunku *filologia* w styczniu 2022 roku, program studiów dla tego kierunku przeszedł gruntowną modyfikację. Należy jednak podkreślić, że zmiany dla programów, które nie rozpoczęły jeszcze cyklu kształcenia, wprowadzane były sukcesywnie, były też konsultowane zarówno z interesariuszami wewnętrznymi, jak i zewnętrznymi. Wśród zmian wprowadzonych w programie studiów na cykl 2023-2026 znajdują się m.in.:

- modyfikacja kierunkowych efektów uczenia się mająca na celu skrócenie doprecyzowanie ich treści;
- modyfikacja efektów przedmiotowych oraz treści programowych poszczególnych przedmiotów w odniesieniu do dyscyplin stanowiących podstawy teoretyczne kierunku, jak również kluczowych zadań zawodowych tłumacza i filologa języka nowożytnego;
- podział praktyki na etapy – praktykę obserwacyjną oraz praktykę asystencką; opracowanie odrębnych kart przedmiotu dla praktyk;
- rezygnacja z modułu kształcenia z dodatkowym językiem obcym oraz modułu pedagogicznego na rzecz wzmocnienia modułów kształcenia translatorskiego i modułu komunikacji w biznesie;
- wprowadzenie przedmiotów: podstawy ekonomii w praktyce, marketing treści oraz autoprezentacja i wystąpienia publiczne jako obowiązujących dla wszystkich studentów kierunku *filologia*;
- zastąpienie pracy dyplomowej projektem dyplomowym, zawierającym obowiązkowo część „praktyczną”;
- wprowadzenie zajęć z zakresu tłumaczeń ustnych z elementami tłumaczenia symultanicznego dla studentów obu specjalności.

Znaczące zmiany wdrożono również w przywoływanym kilkakrotnie już programie studiów na kierunku *filologia* na cykl 2024-27. Należą do nich między innymi:

- rezygnacja z przyporządkowania kierunku *filologia* do dyscypliny: nauki o kulturze i religii;
- przyporządkowanie efektów kierunkowych stanowiących podstawy teoretyczne kierunku do dyscyplin językoznawstwo (dyscyplina wiodąca) oraz literaturoznawstwo oraz doprecyzowanie procentowego udziału tych dyscyplin w programie studiów;
- wprowadzenie modułu przedmiotów literaturoznawczych;
- znaczące zwiększenie wymiaru praktyk (do 960 godzin, 32 ECTS) przy zachowaniu podziału na 3 etapy: praktyka obserwacyjna, praktyka asystencka I, praktyka asystencka II (z odrębnymi kartami przedmiotu);
- podtrzymanie koncepcji aplikacyjnego projektu dyplomowego (zamiast typowej pracy dyplomowej) powiązanego z praktykami;
- modyfikacja zapisów dotyczących sylwetki absolwenta.

Mając na uwadze opinię zo PKA, od roku akademickiego 2024/2025 wprowadzona zostaje zmiana organizacyjna w Instytucie Neofilologii mająca na celu zwiększenie skuteczności procesu monitorowania programu studiów. Funkcjonująca w Instytucie Neofilologii Rada Promotorów zostanie zastąpiona Radą Programową, do której kluczowych zadań będzie należało między innymi:

- monitorowanie procesu przygotowywania programu studiów oraz proponowanie koniecznych modyfikacji w odniesieniu do aktualnie obowiązujących przepisów;
- utrzymywanie kontaktów oraz przeprowadzanie konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego możliwych do uwzględnienia w przygotowywanych na kolejne cykle programach studiów;
- opiniowanie i wstępne zatwierdzanie propozycji programu studiów (przed zatwierdzeniem go przez dyrekcję instytutu);
- zatwierdzanie tematyki projektów dyplomowych (także pod kątem aplikacyjności)”.

2. „Prowadzenie systematycznej i pogłębionej analizy wskaźników ilościowych dotyczących np. postępów w uczeniu się i osiąganiu przez studentów efektów uczenia się oraz przeglądu poszczególnych elementów procesu kształcenia.

Uczelnia nie zgadza się z oceną PKA, zgodnie z którą informacje dotyczące skuteczności procesu kształcenia i adekwatności programu studiów były pozyskiwane wyłącznie podczas zebrań z pracownikami instytutu czy w trakcie nieformalnych rozmów ze studentami, absolwentami i interesariuszami zewnętrznymi.

W Instytucie Neofilologii, podobnie jak w innych instytutach prowadzone są regularnie hospitacje zajęć, po których osoba hospitująca przeprowadza rozmowę z hospitowanym nauczycielem na temat realizacji treści programowych oraz weryfikacji efektów uczenia się (wyniki hospitacji są składową częścią oceny pracownika). Opinie studentów dotyczące jakości kształcenia przekazywane są głównie w formie anonimowych ankiet zawierających pytania na temat poszczególnych wykładowców dotyczące jasnego określania zasad zaliczenia przedmiotu, związku przedmiotu z praktyką, obiektywnej oceny wiedzy i wkładu pracy studentów, przygotowania prowadzącego do zajęć czy punktualności prowadzącego.

IN systematycznie wdraża zintegrowane procedury kontroli i doskonalenia jakości kształcenia, co zapewnia efektywność tego procesu i jego zgodność z oczekiwaniami społecznymi oraz rynkowymi. Wszystkie działania są przeprowadzane z myślą o optymalizacji doświadczeń edukacyjnych studentów i dostosowaniu ich do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

IZZJK podejmuje nieustannie inicjatywy w kierunku zlikwidowania uchybień i jest świadomy konieczności podejmowania kolejnych działań naprawczych. Od roku 2024/25 planowane są zmiany w zakresie składu oraz zadań IZZJK. Zgodnie z informacją zawartą powyżej, monitorowanie programu studiów będzie w kompetencjach instytutowej Rady Programowej. Głównymi zadaniami Instytutowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia będzie organizacja hospitacji i obserwacji zajęć (zgodnie z procedurami zawartymi w Instytutowej Księdze Jakości), prowadzenie systematycznej, wyrównanej kontroli prac etapowych oraz ścisła współpraca z Uczelnianym Zespołem Zapewniania Jakości Kształcenia w zakresie monitorowania stopnia wdrożenia zaleceń sformułowanych przez UZZJK.

Warto na koniec podkreślić, że funkcjonujący w Uczelni system zapewniania jakości kształcenia został oceniony pozytywnie przez zespoły oceniające, które przeprowadzały ocenę programową na kierunkach *edukacja artystyczna, architektura, czy też automatyka i robotyka*”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przedstawiła stanowisko polemiczne. Co istotne jednak, przywołane przez Uczelnię przykłady modyfikacji programu studiów i jego realizacji nie wynikają ze skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, który pozwalałby Uczelni samej dostrzec i naprawić uchybienia w odniesieniu do kryteriów oceny, ale są jedynie odpowiedzią na wady wytknięte w toku oceny programowej. Uczelnia nie odniosła się do meritum części 2 zarzutu, a argument o niespójności ocen Polskiej Komisji Akredytacyjnej jest chybiony. Działanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest oceniane w odniesieniu do kierunku studiów, który podlega ocenie programowej. Uczelnia może mieć prawidłowo sformułowany wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który jednak nie okazał się skuteczny w odniesieniu do ocenianego kierunku, co stwierdzono w toku wizytacji kierunku filologia. Polemiczna odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu.

Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 10.

Spośród powyższych kryteriów zostały zdiagnozowane nowe nieprawidłowości:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. W koncepcji kształcenia nie uwzględnia się w wystarczającym stopniu postępu w obszarze działalności zawodowej.

Koncepcja kształcenia na kierunku była konsultowana z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Przeprowadzone badania ankietowe wskazują na zapotrzebowanie na absolwentów o dobrej znajomości języka obcego, podstawowych umiejętnościach cyfrowych i kompetencjach miękkich. Są to kompetencje kluczowe właściwe dla absolwentów każdego kierunku studiów, a przeprowadzone badania nie diagnozuje specyficznych potrzeb związanych z zakresem wiedzy i umiejętności w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek. Jednocześnie w zakresie obszaru działalności zawodowej, do którego kierunek niewątpliwie przygotowuje, a zatem zawodu tłumacza, postęp w tym obszarze nie jest widoczny w koncepcji kształcenia ani w opisie ogólnych efektów uczenia się kierunkowych: mówią jedynie ogólnie o wykorzystaniu najnowszych technik informacyjno-komunikacyjnych, bez powiązania z działalnością zawodową tłumacza: postędy, pracy z tłumaczeniem maszynowym, glosariuszami czy narzędziami CAT.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię nie odniosła się do powyższego zarzutu.

2. W zakresie specjalności *nauczycielskiej* brak kompletu efektów szczegółowych wynikających ze standardu przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dla zajęć służących realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przyjęto inne efekty uczenia się niż określone w standardzie.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnię nie odniosła się do powyższego zarzutu, nie mniej w innych częściach odpowiedzi zadeklarowała, że niezwłocznie dostosuje efekty uczenia się do wymagań standardu.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia stwierdza, iż nie zgadza się z oceną PKA dotyczącą zdiagnozowanych dalszych nieprawidłowości.

1. „W koncepcji kształcenia nie uwzględnia się w wystarczającym stopniu postępu w obszarze działalności zawodowej.

Obszerne informacje dotyczące posiadanego sprzętu elektronicznego, komputerów i oprogramowania wykorzystywanego w pracy tłumacza zostały obszernie przedstawione w raporcie samooceny, w odpowiedzi na raport powizytacyjny, i powyżej, w odpowiedzi na zarzuty dotyczące kryterium 2, punkt 4 (kabina tłumaczeniowa z oprogramowaniem, pakiet oprogramowania memoQ, w który zostały wyposażone pracownie komputerowe, studio nagrań z kompletnym wyposażeniem). Uczelnia zapewnia, że zarówno sprzęt, jak i oprogramowanie wykorzystywane jest na zajęciach wchodzących w skład modułu specjalistycznego – kształcenie translatorskie (zajęcia „Tłumaczenie ustne z elementami tłumaczenia symultanicznego” znajduje się również w module komunikacji w biznesie). Odniesienia do kompetencji związanych z wykorzystanym oprogramowaniem CAT (w szczególności memoQ) znajdują się również w przedmiotowych efektach uczenia się. Mając na uwadze powyższe, w opinii Uczelni zarzut ten jest bezzasadny”.

2. „W zakresie specjalności nauczycielskiej brak kompletu efektów szczegółowych wynikających ze standardu przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

Jak wskazano powyżej, w odpowiedzi na zarzuty dotyczące kryterium 1 punkt 3 oraz kryterium 2 punkt 8, uchybienia dotyczące realizacji standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela zostały usunięte poprzez wprowadzenie zmian w programie studiów, który realizuje jeszcze moduł pedagogiczny. Mając na uwadze powyższe, w opinii Uczelni zarzut ten jest bezzasadny.

Załącz. nr 3: *Uchwała nr 19/2024 Senatu ANS w Raciborzu w sprawie wprowadzenia zmian w programie studiów na kierunku filologia w cyklu kształcenia 2022-2025.*

<https://bip.akademiarac.edu.pl/container/uchwaly-senaty-2024/2024-U19-w-spr.-zmian-w-programie-filologia-2022-25-1716893681.pdf>

Załącznik nr 1 i załącznik nr 2 do Uchwały nr 19/2024 ANS w Raciborzu – korekta programu studiów dla cyklu 2022-2025

<https://bip.akademiarac.edu.pl/container/uchwaly-senaty-2024/2024-U19-Zal.-1-i-2-calosc-z-kartami-1716892151.pdf>”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia wyraziła stanowisko polemiczne. Nie przedstawiono nowych okoliczności w odniesieniu do części 1 oraz 2 zarzutu.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. System weryfikacji efektów uczenia się i ich oceny dla praktyk zawodowych funkcjonuje niepoprawnie.

Mimo że dokumentacja praktyk wskazuje na różne nieprawidłowości w ich przebiegu, to praktyki te są zaliczane i to na ocenę bardzo dobry. I tak np. Studentka została skierowana na praktykę do szkoły, w której była dyrektorem, więc podlegający jej nauczyciel tę praktykę zaliczał. W jej czasie studentka odbyła ponad 60 spotkań z pielęgniarką szkolną, a także również wysoką liczbę spotkań z nauczycielem-opiekunem praktyki w celu ustalenia jej planu. Podczas praktyki pełniła - w tym samym czasie (przez kilka miesięcy) - obowiązki zarówno praktykanta, jak i dyrektora szkoły, w której praktykę odbywała, np. prowadząc spotkania z zatrudnionymi

nauczycielami i pedagogiem na temat planu dydaktyczno-wychowawczego szkoły. Co więcej, w przypadku tej praktyki fragmenty opisów w dzienniku wielokrotnie się powtarzają, a studentka kilkadziesiąt razy wykonuje te same czynności, z tą samą grupą uczniów lub pracowników, w dokładnie takich samych warunkach pracy zawodowej. Wielokrotne realizowanie tych samych zadań przez praktykantów jest stałą cechą w opisach czynności podejmowanych podczas praktyk zawodowych i ustawicznie niedostrzegane przez uczelnianych opiekunów praktyk zawodowych.

Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego nie odniosła się do powyższej kwestii.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia stwierdza, iż nie zgadza się z oceną PKA dotyczącą zdiagnozowanych dalszych nieprawidłowości.

„Jak wskazano powyżej w odpowiedzi na zarzuty przedstawione w odniesieniu do kryterium 2 punkt 7, znacząco zmodyfikowano sposób realizacji praktyk zawodowych (zwiększenie ich wymiaru, podział na praktykę obserwacyjną oraz praktykę asystencką I i II, sformułowane na nowo efekty Ucznia się odrębnie dla każdego etapu praktyk zawodowych). Zdefiniowano również jednoznacznie sposoby weryfikacji efektów dotyczących praktyk zawodowych. Uczelnia przyznaje, że sytuacja opisana w tym punkcie (łączenie roli praktykanta i dyrektora placówki, w którym praktyka jest realizowana) jest karygodna i nie powinna być mieć miejsca. Koniecznie należy podkreślić, że sytuacja ta miała charakter incydentalny i choć nie pozostaje bez znaczenia, nie ma ona dużego wpływu na całokształt praktyk realizowanych w Uczelni. W ramach działań naprawczych przeprowadzono rozmowę dyscyplinującą z uczelnianym opiekunem praktyk odpowiedzialnym za akceptację tego konkretnego przypadku. Uczelnianym opiekunom praktyk zostały również przypomniane zasady realizacji praktyk zawodowych oraz zasady ich zaliczania, ze szczególnym naciskiem na jakość przedstawianych przez studentów – praktykantów dzienników praktyk.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że w latach 2017-2019 na kierunku **filologia realizowano projekt praktyk pilotażowych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Oś III Szkolnictwo Wyższe dla gospodarki i rozwoju)**. Program ten zakończył się sukcesem i chociaż był realizowany kilka lat temu doświadczenia i kontakty z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni pozostają aktywne do dzisiaj”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia nie przedstawiła nowych okoliczności. Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zasady rekrutacji nie zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

Kandydaci na studia na kierunku filologia niezależnie od wybranej specjalności nie mają obowiązku wykazywać się zdaniem egzaminem maturalnym z języka obcego wskazanego jako język specjalności. O ile jest to zrozumiałe w przypadku filologii niemieckiej i filologii czeskiej, na których kształcenie zaczyna się od poziomu zero, to brak weryfikacji kompetencji wstępnych w zakresie języka angielskiego nie zapewnia kandydatów o kompetencjach na poziomie B1 wg ESKJ, od którego zaczyna się kurs języka angielskiego, a w języku tym prowadzona jest

większość zajęć od pierwszego semestru studiów. Na kierunek przyjmowani są obcokrajowcy, a wymagania rekrutacyjne nie określają roli języka polskiego w programie studiów, przy czym liczne efekty szczegółowe i treści zajęć odwołują się do jego znajomości (np. *językoznawstwo kontrastywne, praktyczna leksyka języka specjalistycznego, terminologia ekonomiczna i prawnicza, przekład tekstów specjalistycznych, kultura języka i netykieta*) i wiele zajęć prowadzonych jest całkowicie lub częściowo w języku polskim.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia nie zgodziła się z wyrażoną w nim opinią, ale przedstawiła uzasadnienie, które tę diagnozę w pełni podbudowuje. Uczelnia wskazuje, że brak weryfikacji poziomu językowego jest jej strategiczną decyzją, która w obliczu pogłębiającego się niżu demograficznego ma umożliwić pozyskanie możliwie dużej liczby kandydatów, a następnie wyrównywanie i rozwój umiejętności językowych studentów w trakcie studiów. Mając na uwadze, że część zajęć w pierwszym semestrze studiów jest prowadzona w języku angielskim, Uczelnia świadomie przyjmuje na studia kandydatów, którzy nie będą mogli efektywnie brać udziału w tych zajęciach, co więcej nie oferuje żadnej ścieżki kształcenia umożliwiającej wyrównanie kompetencji językowych. Stanowisko Uczelni jest niezgodne z zasadami odpowiedzialności społecznej. W imię pozyskania jak największej liczby studentów Uczelnia tworzy złudzenie, że kandydaci bez znajomości języka i z jego dobrą znajomością mogą podjąć te same studia i uczestniczyć w tych samych zajęciach. Nie bierze pod uwagę zainwestowanego w te studia czasu i pieniędzy studentów w sytuacji, gdy próba ta kończy się niepowodzeniem, i nie dostrzega w tym etycznego dylematu.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia stwierdza, iż nie zgadza się z oceną PKA dotyczącą zdiagnozowanych dalszych nieprawidłowości.

„W odpowiedzi na Państwa zarzuty odnośnie braku selektywności procedur rekrutacyjnych Uczelnia informuje, że zgodnie z obowiązującymi przepisami (Polska Rama Klasyfikacji poziom 4) absolwent szkoły średniej, który zdał egzamin maturalny, posiada kompetencje językowe na poziomie B1 ESOJK. Warto jednak podkreślić, że w procesie rekrutacji dodatkowo punktowane są wyniki egzaminu maturalnego języka obcego na poziomie rozszerzonym oraz matura dwujęzyczna. Uczelnia bierze również pod uwagę cały przebieg szkolny kandydata, w tym dodatkowe osiągnięcia, udział w konkursach, wolontariat, prace badawcze, społeczne itp.

Uczelnia nie zgadza się również z zarzutem braku przejrzystości sformułowania wymagań rekrutacyjnych. W załączniku nr 1 do Uchwały nr 31/2023 Senatu Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu z dnia 25 maja 2023 w sprawie warunków i trybu przyjęć na studia oraz zakresu egzaminu wstępnego na studia w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu w roku akademickim 2024/2025 nie wpisano, jak wskazał w raporcie Zespół Oceniający, stwierdzenia „Kandydaci kierunku *filologia* w trakcie rekrutacji wybierają poziom językowy i język studiów”. W obowiązującej uchwale na rekrutację w roku 2024/2025 wpisano stwierdzenie „Kandydaci na kierunek *filologia* dodatkowo w trakcie rekrutacji wybierają język studiów”. Zatem zespół oceniający nierzetelnie dokonał oceny w tym zakresie stwierdzając, iż warunki rekrutacji nie są w pełni przejrzyste. Brak przejrzystości uzasadnił nieistniejącym stwierdzeniem w obowiązującej uchwale.

Jeśli chodzi o wymagania rekrutacyjne dotyczące osób, dla których język polski nie jest językiem rodzimym, zostały one zawarte w odpowiednim zarządzeniu, do którego w paragrafie 6 odsyła cytowana już uchwała rekrutacyjna (<https://bip.akademiarac.edu.pl/container/zarzadzania-rektora-2023/2023-Z29-ksztalcenie-cudzoziemcow-1686920189.pdf>). Zarządzenie nr 29/2023 Rektora Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu z dnia 9 maja 2023 roku w sprawie

podejmowania i odbywania przez cudzoziemców kształcenia w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu, wprost wskazuje na konieczność znajomości języka polskiego. W zarządzeniu zawarto zapis, że cudzoziemcy podejmujący studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, kształcenie specjalistyczne lub inne formy kształcenia prowadzone w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu, powinni ukończyć kurs przygotowawczy do podjęcia kształcenia w języku polskim w jednostkach wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego lub posiadać certyfikat znajomości języka polskiego potwierdzający znajomość języka polskiego co najmniej na poziomie biegłości językowej B1, wydany przez Państwową Komisję do spraw Poświadczenia Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, lub uzyskać potwierdzenie Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu, że ich stopień znajomości języka polskiego pozwala na podjęcie studiów w języku polskim, lub posiadać świadectwo dojrzałości wydane w polskim systemie oświaty, lub posiadać świadectwo ukończenia szkoły ponadpodstawowej za granicą, w której zajęcia były prowadzone w języku polskim. Mając na uwadze powyższe, dla osób, które nie posiadają certyfikatów czy zaświadczeń potwierdzających znajomość języka polskiego na poziomie B1 WSOJK, Uczelnia przeprowadza wewnętrzny egzamin ze znajomości języka polskiego. Egzamin ten przygotowujący i przeprowadzany jest zgodnie z zasadami określonymi we wskazanych powyżej zarządzeniach Rektora ANS w Raciborzu. Znajomość języka polskiego potwierdzona odpowiednim certyfikatem lub pozytywnym wynikiem egzaminu przeprowadzonego przez Uczelnię jest warunkiem koniecznym do spełnienia przez obcokrajowców pragnących podjąć studia w ANS w Raciborzu. Wobec zapisów w wymienionych wewnętrznych aktach prawnych trudno zgodzić się ze stwierdzeniem zespołu oceniającego, że wymagania rekrutacyjne nie określają roli języka polskiego w programie studiów oraz że potencjalnie studentami mogą zostać osoby bez wystarczających kompetencji językowych, aby zrealizować efekty dotyczące umiejętności wypowiedzania się w języku polskim”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia nie przedstawiła nowych okoliczności. Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

Biorąc pod uwagę utrzymanie w mocy oceny „niespełnione” w stosunku do kryteriów: 1, 2, 3, 7 oraz 10 Prezydium PKA stwierdza, iż nie zostały spełnione warunki do zmiany oceny wydanej w uchwale nr 697/2024 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 6 września 2024 r.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki,
2. Rektor Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej